

T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
AİLE DANIŞMANLIĞI ANA BİLİM DALI

FLÖRT UYGULAMASINDA TANIŞMAMIŞ OLAN EVLİ BİREYLERİN,
FLÖRT UYGULAMASI VE BU UYGULAMADAN KURULMUŞ
İLİŞKİLERE YÖNELİK ALGILARININ İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
GÖNÜL SÜHA KELOĞLU

İSTANBUL 2024

T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
AİLE DANIŞMANLIĞI ANA BİLİM DALI

FLÖRT UYGULAMASINDA TANIŞMAMIŞ OLAN EVLİ BİREYLERİN,
FLÖRT UYGULAMASI VE BU UYGULAMADAN KURULMUŞ
İLİŞKİLERE YÖNELİK ALGILARININ İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
GÖNÜL SÜHA KELOĞLU

TEZ DANIŞMANI
DR. ÖĞR. ÜYESİ SEDA GÖKÇE TURAN

İSTANBUL 2024

BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

03/12/2024

YÜKSEK LİSANS TEZ ONAY FORMU

Program Adı:	Aile Danışmanlığı
Öğrenci Adı Soyadı:	Gönül Süha KELOĞLU
Tezin Adı:	Flört Uygulamasında Tanışmamış Olan Evli Bireylerin, Flört Uygulaması ve Bu Uygulamadan Kurulmuş İlişkilere Yönelik Algıların İncelenmesi
Tez Savunma Tarihi:	3 Aralık 2024

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları yerine getirmiş olduğu Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tarafından onaylanmıştır.

Doç. Dr. Yücel Batu SALMAN

Enstitü Müdürü

Bu Tez tarafımızca okunmuş, nitelik ve içerik açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak yeterli görülmüş ve kabul edilmiştir.

	Ünvan, Adı Soyadı	Kurumu	İmza
Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Seda Gökçe TURAN	Bahçeşehir Üniversitesi	
2.Üye (Kurum İçi):	Doç. Dr. Burçak Çağla GARİPOĞLU	Bahçeşehir Üniversitesi	
3.Üye (Kurum Dışı):	Doç. Dr. Bülent ÖNGÖREN	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	

Bu tezdeki tüm bilgilerin akademik kurallara ve etik ilkelere uygun olarak elde edildiğini ve sunulduğunu; ayrıca bu kuralların ve ilkelerin gerektirdiği şekilde, bu çalışmadan kaynaklanmayan bütün atıfları yaptığımı beyan ederim.

Ad, Soyadı : Gönül Sûha KELOĞLU

İmza :

ÖZET

FLÖRT UYGULAMASINDA TANIŞMAMIŞ OLAN EVLİ BİREYLERİN, FLÖRT UYGULAMASI VE BU UYGULAMADAN KURULMUŞ İLİŞKİLERE YÖNELİK ALGILARININ İNCELENMESİ

Gönül Süha KELOĞLU

Aile Danışmanlığı Yüksek Lisans Programı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Seda Gökçe TURAN

Aralık 2024, 57 sayfa

Bu çalışmanın amacı flört uygulamasında tanışmamış evli bireylerin flört uygulamalarına ve uygulama aracılığıyla tanışmış bireylerin ilişkilerine yönelik algılarının incelenmesidir. Çalışmanın örneklemi 13 kadın 3 erkek olmak üzere toplam 16 flört uygulaması kullanmadan tanışmış evli bireylerdir. Araştırmanın evreni İstanbul ilinde ikamet eden bireylerden oluşmaktadır. Araştırama nitel araştırma yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Veriler sosyo-demografik form ve yarı yapılandırılmış açık uçlu sorularla toplanmıştır. Nitel araştırma desenlerinden derinlemesine görüşme tekniği ile görüşmeler online/yüz yüze yapılmıştır. Görüşmeler katılımcılardan izin alınarak ses kayıtları ile kayıt altına alınmıştır. Araştırmanın içerik analizi; kodlama, temaların elde edilmesi, kodların ve temaların düzenlenmesi ardından yorumlanma aşamaları geçirilerek incelenmiştir. Elde edilen veriler kategorize edilerek “Flört uygulamalarının kullanımına yönelik” ve “flört uygulaması ile tanışmış olan çiftlerin ilişkilerine yönelik tutumlar” başlığı adı altında iki ana tema oluşturulmuştur. Bu temaların kendi alt temalarında ise ikişer alt tema ile bu alt temaların da kodları oluşturulmuştur. Her koda karşılık olarak katılımcıların belirttikleri ifadeler referans alınarak frekans değerleri yazılmıştır. Araştırmada, flört uygulaması kullanmadan tanışan evli bireyler, flört uygulamalarının güvenilirlik işlevselliği yönünden gerçeklikle uygun olduğu durumlarda uygulamaların ilişkilere

başlamada avantaj sağladığı düşünürken, uygulama ile tanışarak ilişkiye başlamanın ilişkinin sürekliliğinde birçok probleme sebep olacağı görüşüne sahiptirler.

Anahtar Kelimeler: Flört Uygulamaları, Çevrimiçi Platformlar, Evlilik

ABSTRACT

EXAMINING THE PERCEPTIONS OF MARRIED INDIVIDUALS WHO HAVE NOT MET ON A FLIRTATION APPLICATION TOWARDS THE FLIRTATION APPLICATION AND RELATIONSHIPS ESTABLISHED THROUGH THIS APPLICATION

Keloğlu, Gönül Süha

Family Counseling Master Program

Supervisor: Prof. Seda Gökçe TURAN

December, 2024, 57 pages

The purpose of this study is to examine the perceptions of married individuals who have not met on a dating application regarding dating applications and the relationships of individuals who have met through the application. The study sample consists of 16 married individuals, 13 women and 3 men, who met without using a dating application. The population of the research consists of individuals residing in Istanbul. The study was conducted using qualitative research methods. Data were collected using a sociodemographic form and semi-structured open-ended questions. Interviews were conducted online/face-to-face using the in-depth interview technique, one of the qualitative research designs. Interviews were recorded with audio recordings with permission from the participants. The content analysis of the research was examined by going through the stages of coding, obtaining themes, organizing the codes and themes, and then interpreting them. The data obtained were categorized and two main themes were created under the titles of "Attitudes towards the use of dating applications" and "Attitudes towards the relationships of couples who met through dating applications". In the sub-themes of these themes, two sub-themes were created, and the codes of these sub-themes were also made. For each code, frequency values were written by considering the statements made by the participants. In the study, married individuals who met without using a dating app think that dating apps provide

an advantage in starting a relationship when they are compatible with reality in terms of reliability and functionality while they have the opinion that starting a relationship by meeting through an application will cause many problems in the continuity of the relationship.

Keywords: Dating Apps, Online Platforms, Marriage

TEŞEKKÜR

Bu tez alışmamın başlangıcından sonuna kadar bilgi ve deneyimlerinden yararlandığım, t¼m s¼re boyunca g¼sterdiđi hořg¼r¼, anlayış ve pratik ¼z¼m ¼nerileriyle konforlu bir tez yazım s¼reci sağlamamda emeği geçen sayın hocam Dr. ¼đr. ¼yesi Seda G¼ke TURAN'a teőekk¼rlerimi arz ederim.

İnsanı ve onun bağlı olduğu ilişkilerdeki gerçeği ¼đrenmemde vesile olan t¼m hocalarıma çok teőekk¼r ederim.

Doğduğum g¼nden bug¼ne desteğini hiç esirgemeyen, her durumda koşsuz seven ve evlatlarının iyiliğini d¼ř¼nen canım annem şermin Neşe KELOĞLU'na minnettarım.

Aynı y¼ne aynı hedeflerle giden, tez s¼recimde dahil olmak ¼zere birçok konuda beni destekleyen ve yol arkadaşlığı yapan ¼znur BALCI'ya ve destekçim olan t¼m samimi arkadaşlarıma samimi teőekk¼r ederim.

İÇİNDEKİLER

ETİK BEYAN	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	vi
TEŞEKKÜR.....	viii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar LİSTESİ	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiv
Bölüm 1	1
Giriş.....	1
1.1 Problem Durumu.....	1
1.2 Çalışmanın Amacı	2
1.3 Çalışmanın Soruları.....	2
1.3 Çalışmanın Önemi.....	3
Bölüm 2.....	5
Literatür Özeti	5
2.1 Yeni Medya ve Yeni Sanal Ortamlar	5
2.2 Yeni Medya ve Sosyal İlişkiler.....	7
2.3 Evlilik.....	9
2.3.1 Evlilikte eş seçimi.	9
2.3.2 Evlilikte uyum-doyum ilişkisi.....	10
2.3.4 Tanışma biçimlerinden yapılan araştırma sonuçları.....	11
2.4 Flört.....	14
2.4.1 Flört uygulamaları.....	14
2.4.2 Flört uygulamalarını kullanma sebepleri.	19
Bölüm 3.....	22
Yöntem.....	22

3.1 Araştırmanın Yöntemi	22
3.2 Çalışma Grubu	22
3.3. Verilerin Toplanması	23
Tablo 1 (Devam)	24
3.4 Uygulama	24
3.5 Sınırlamalar	25
Bölüm 4	26
Bulgular	26
4.1 Araştırma Grubunun Sosyo-Demografik Özellikleri	26
4.2 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular Tema 1 Uygulamanın Kullanımına Yönelik Algılar	29
4.2 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular Tema 1 Uygulamanın Kullanımına Yönelik Algıların Devamı	30
4.3 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular Tema 1 Flört Uygulaması ile Tanışmış Olan Çiftlerin İlişkilerine Yönelik Algılar	32
4.3 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular Tema 2. Flört Uygulaması ile Tanışmış Olan Çiftlerin İlişkilerine Yönelik Algıların Devamı	34
Bölüm 5	36
Tartışma, Sonuç ve Öneriler	36
5.1. Bulguların Tartışılması	36
5.1.1 Uygulamaya yönelik algıların tartışılması.	36
5.1.1.1 Uygulama kullanımındaki işlevselliği.....	37
5.1.1.2 Güvenlik algısı.	42
5.1.2 Flört Uygulaması ile Tanışmış Çiftlerin İlişkilerine Yönelik Algıların Tartışılması	45
5.1.2.1 Beklenti.	45
5.1.2.2 Problemler.	46
5.2 Sonuç	55

5.3 Öneriler	57
KAYNAKÇA	58

TABLULAR LİSTESİ

TABLULAR

Tablo 1 Katılımcılarla Görüşme Biçimleri	23
Tablo 1 Katılımcılarla Görüşme Biçimleri Devamı.....	24
Tablo 2 Araştırmaya Katılanların Yaş ve Cinsiyet Dağılımı	26
Tablo 3 Katılımcıların Eğitim Seviyeleri	27
Tablo 4 Katılımcıların Ekonomik Seviyeleri.....	27
Tablo 5 Katılımcıların Meslek Durumları	28
Tablo 6 Katılımcıların Tanışma Biçimleri ve Evlilik Süresi.....	28
Tablo 6 Katılımcıların Tanışma Biçimleri ve Evlilik Süresi Devamı.....	29
Tablo 7 Uygulamanın Kullanımındaki İşlevselliğine Dair İçerik Analizi.....	29
Tablo 8 Uygulamanın Kullanımına Yönelik Güvenlik Algısına Dair İçerik Analizi	30
Tablo 9 Flört Uygulaması ile Tanışmış Olan Çiftlerin İlişkilerin Yönelik Algılarda Beklentiye Alt Temasının İçerik Analizi	32
Tablo 10 Alt Tema Problemlere Dair İçerik Analizi	34

ŞEKİLLER LİSTESİ

ŞEKİLLER

Şekil 1 Uygulamanın Kullanımına Yönelik Algılar.....	30
Şekil 2 Uygulamanın Kullanımındaki İşlevselliği Alt Tema Kodlar.....	31
Şekil 3 Uygulamaya Yönelik Güvenlik Algısı Alt Tema Kodlar.....	32
Şekil 4 Flört Uygulaması Kullanmayan Evli Bireylerin Flört Uygulamalarının Kullanımına Yönelik Algılar” Ana Temasının Alt Temaları.....	33
Şekil 5 Flört Uygulaması ile Tanışmış Olan Çiftlerin İlişkilerine Yönelik Algılar İçerik Analizi Sonucunda Elde Edilen “Beklenti” Alt Temasının Kodları.....	33
Şekil 6 Flört Uygulaması ile Tanışmış Olan Çiftlerin İlişkilerine Yönelik Algılara Dair Alt Tema 2 Problemlerin Alt Tema Kodları.....	35

KISALTMALAR LİSTESİ

E	Erkek
K	Kadın
TAYA	Türk Aile Yapısı Araştırması
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

Bölüm 1

Giriş

1.1 Problem Durumu

İnsan, yaşam bulduğu andan itibaren iletişim kurmaya mecbur bırakılmıştır. Yeni medya araçlarının gelişimi ile sosyal hayattaki becerilerde değişiklik göstermeye başlamışıyla beraber insanlar zaman fark etmeksizin internet ağının erişim sağladığı her ortamda kilometrelerce mesafedeki kişilerle iletişim kurabilmektedir.

Vaktinin büyük bir kısmını sosyal medyada harcayan bireyler sosyalleşmelerini de bu platformlar aracılığıyla yapmaya başladığı gözlenmiştir. Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanma Araştırması kapsamında bireylerin en fazla kullandıkları sosyal medya ve mesajlaşma uygulamaları %86,2 ile WhatsApp, %71,3 ile YouTube ve %65,4 ile Instagram olduğu görülmektedir. En fazla kullanılan sosyal medya ve mesajlaşma uygulamaları cinsiyete göre incelendiğinde; erkeklerin en fazla %89,5 ile WhatsApp, %74,7 ile YouTube ve %67,0 ile Instagram uygulamalarını, kadınların %82,9 ile WhatsApp, %68,0 ile YouTube ve %63,9 ile Instagram uygulamalarını kullandığı gözlemlendi (TUİK, 2024).

Bu sosyalleşmelerin akabinde duygusal-romantik birliktelilere giden ilişkilerde de iletişim ağının yeni medya araçlarıyla başladığı görülmektedir. Günümüzde yaygın şekilde sosyal medya platformları ve tanışma siteleri kullanılmaktadır. Bu platformlar aracılığıyla tanışan kişilerin evlilik tercihinde bulunanların olmasıyla beraber, sosyal çevrenin ağının oluşumunda da etkisi olabilmektedir. Dünyanın birçok yerinde internet ağı erişimine sahip olan topluluklar kıtalar arası bile iletişim içinde olabilmektedir. Sosyalleşme seçenekleri arasında farklı uygulamaların eşlik ettiği günümüzde flört ilişkilerinde bu yolla başladığı gözlenmektedir. Flört uygulamalarına yönelik tutumlar, yeni medyanın gelişimi ile de değişiklik gösterdiği düşünülse de geleneksel yollarla evlilik yapan bireylerin bu konudaki görüşleri merak unsuru olabilmektedir.

İnsanlar kısa romantik ilişkilerinden evliliğe kadar kendilerini birden fazla ilişki türleri içinde bulurlar. İlişki kuracağı kişiyi seçerken ise birden fazla yöntem kullanabilmektedir. Evrimsel kuram üzerine araştırma yapan psikologlar ise bu ilişkilerdeki kadın ve erkeklerin birbirlerinden farklı cinsel stratejileri geliştirdiklerini

düşünmektedir. Kadın ve erkeğin anatomik yapısı gereği üreme üzerine olduğu, kadının ise var olanı koruma üzerine olduğu düşünülerek erkek, çokça kadını dölleyebilecek kapasiteye sahipken kadın ise tersine çok az çocuk sahibi olabilirler. Böylelikle en büyük emeği hamilelik döneminde başlayarak çocuk yetiştirme üzerine kuruludur. Bu sebeple de kadınlar ona bu imkanları sunacak bir eş adayı aramaktadır (Atak ve Taştan, 2012). Kadın ve erkeğin ideal partnerlerini seçerken her ne kadar başlangıçta üreme şartıyla başlama isteği olmasa da ilişkinin dinamiğinde bu etken başrol göstermektedir.

1.2 Çalışmanın Amacı

Yeni medya kullanımı arttıkça kişilerin sosyalleşme durumları buna göre değişkenlik gösteriyor. Flört, duygusal ilişkilerin başlama evresindeki bölüm olarak nitelendirilebilir. Kişilerin birbirlerini daha yakından tanıdıkları bir evre olarak görülmektedir. Yeni medya araçlarının etkin olduğu flört uygulamalarına ve bu uygulamalarla tanışmış çiftlerin ilişkilerine evli bireylerin gözünden bakılarak elde edilen bilgiler ilişkilere yeni bir bakış açısı sunacaktır.

Uygulamaları kullanmadan farklı yöntemlerle evlenen bireylerin yeni medya düzeni ile insanların çoğunluğun sosyal içeriklerle paylaşım yaptığı bu dönemde flört uygulaması aracılığıyla tanışan çiftlerin ilişkilerine nasıl etki ettikleri düşüncesi araştırılmamıştır. Son dönemlerde insanların bireyselleşmesi ve kalabalık ve ev dışı ortamlarda dahi mobil uygulamalar aracılığıyla sosyalleşmesi, aynı masada oturan bireylerin bile iletişim aracı olarak mobil uygulamaları kullandığı görülmektedir.

Birçok ortam ilişkilerin başlamasına olanak sağlayabilmektedir. Bu kişinin sosyal ortamları, aile ya da arkadaş vesile ile tanıştırılması, bazı kişisel sosyal medya aracılığıyla tanışma biçimleri olmaktadır. Kişilerin kendi kriterlerine uygun partner bulmada pratik seçeneklerden düşünüldüğü flört uygulamaları da kullanılmaktadır.

1.3 Çalışmanın Soruları

Bir ilişkinin verimliliğini, dinamiğini, yaşanan problemlerin ve kişilerin tutumlarını etkileyen unsurlarla ilgili başlama yöntemi öneminin ne olduğu merak konusu olmuştur. İlişkiyi oluşturan dinamikler vardır ve ilişkideki verimliliği,

motivasyonu ve bireylerin tutumlarını etkileyen unsurlar arasında tanışma biçimi etken olup olmadığı araştırma konusunu kapsamaktadır. Flört uygulaması aracılığıyla tanışarak ilişkide olan kişilerin ilişkiden beklentileri ve birbirlerine tutumlarında gibi değişkenler olduğu öngörülebilmektedir. Evliliklerini flört uygulamaları dışında gerçekleştirmiş bireylerin, flört uygulamalarına ve bu aracı ile tanışmış kişilerin ilişkilerine yönelik algıları merak unsuru olmuştur.

Flört uygulaması kullanmadan evlenen bireylerin, flört uygulamalarına ve bu uygulamalar aracılığıyla tanışmış çiftlerin ilişkilerine yönelik algıların incelenmesinde birden fazla soruya yanıtlanması amaçlanmıştır. Tanışma biçimlerinin ilişkinin devamı konusunda nasıl bir etki edebilir? Tanışma biçimleri ilişkinin verimliliğini etkiler mi? Soruları ile başlayan ve global anlamda neredeyse insanların çoğunluğun kullanımında olan yeni medya araçlarının düşünülerek insanların sosyal alanlarının değişkenliği göz önünde bulundurulmuştur.

Flört uygulaması ile tanışmamış evli bireylerin, flört uygulamalarına yönelik algıları merak konusu olmuştur. Bu uygulamalar aracılığıyla ilişki içinde olan çiftlerin ilişkilerindeki avantaj/dezavantajlara yönelik düşünceleri araştırmada yanıt aranmaktadır. Flört uygulamalarının aracılığıyla tanışılması ilişkide sürekliliği etkileyip etkilemediği, ilişkide yaşanabilecek problemlerin diğer yöntemlere kıyasla değişkenlik gösterme durumu araştırma sorularından biridir.

1.3 Çalışmanın Önemi

İlişki, insanın doğduğu andan beri çevresiyle hatta kendisiyle kurmaya muhtaç olduğu bir kavramdır. Kadın ya da erkek fark etmeksizin sevmeye, sevilme, kabul görme, hayatı paylaşma gibi temel gereksinimleri vardır. İnternetin hayatımıza gelmesi ile mekan ve zaman fark etmeksizin hızlı bir şekilde birden fazla mesaj alışverişi içerisine girebilmektedir.

Literatür araştırmaları kapsamında flört uygulamalarına yönelik araştırmalar yer almaktadır. Yeni medya araçlarının kullanımındaki artışla beraber uygulamaları kullanan bireyler üzerinde yapılan araştırmalarda artmaya başladığı görülmektedir. Bununla beraber flört uygulaması ile tanışan çiftlerin ilişkilerine yönelik araştırmalar literatürde yer almamaktadır. Flört uygulaması kullanmadan evlenen bireylerin bu tür

uygulamalara bakış açıları ve oradan doğan ilişkilere yönelik algıların araştırmacılar tarafından incelenmediği görölmüştür.

Flört ilişkilerinin devamında toplum tarafından kabul görölen evlilik kurumunun üyelerinin, flört uygulamalarını kullanmadan evlenmiş olmaları ve bununlar beraber flört uygulamalarına ve uygulamalar ile tanışmış çiftlerin ilişkilerine yönelik algılarının incelenmesi literatüre yeni bir bakış açısı sunacaktır.

Bölüm 2

Literatür Özeti

2.1 Yeni Medya ve Yeni Sanal Ortamlar

Yeni medya, geleneksel haberleşme sistemini neredeyse tamamen değiştiren; yeni bir iletişim çağı yaratan bir iletişim sistemi olarak karşımıza çıkmaktadır. Yeni medya, sınırsız ve merkezisizleşen bir yapı olarak kendini göstermektedir. Birbirinden farklı olan ve birbiriyle etkileşim içinde olan ortamları buluşturma özelliğine sahiptir. Bu sebeple; yeni medya bazen de çoklu ortam (multimedia) olarak da adlandırılmaktadır (Dilmen, 2007).

Bulunmaz'a göre internet; tümüyle kapsadığı ve başına "e" harfi ile gelen yeni medya araçlarının oluşturduğu kavramların çekirdeğidir (2014). İnternetin varlığı ile dünyanın her noktasına erişim sağlanması iletişim kurmanın olanaklarını değiştirmiştir.

Hayatın her alanında hızla yer alan yeni medya; geleneksel medya olan gazete, televizyon, sinema, radyodan farklı olarak, dijital kodlama sistemine dayanmaktadır. Yüksek bir hız ve yoğun bir kapasite ile yüksek bir etkileşim göstermektedir (Van Dijk 2004, akt. Binark). İnternet ağının gelişimi ile yeni medyanın günlük hayatta kullanımı; mobil cihazları, tabletleri aracılığıyla günlük haber akışlarını takip edebilmelerine, kişisel fotoğraf paylaşımları (Kırık,2017) ile de kendi haber akışlarını oluşturabilmektedir.

Değişen ve dönüşen iletişim teknolojileri ile yeni medya yerinde de dijital medya, interaktif medya, vb. ifadeler kullanıldığı da görülmektedir. Yeni sıfatı bulunduğu dönem içerisinde daha öncekinden farklı olduğu anlamı da taşıyabilmektedir.

Yaşadığımız dünyayı tamamen değiştiren bir yapıya sahip olan yeni medyanın üç temel özelliği vardır. Richard Rogers'ın ortaya çıkarıp bahsettiği bu özellikler ise şunlardır (Geray,2003):

- *Etkileşim (Interaction): İletişim sürecinde etkileşimin varlığına gerek duyulmaktadır. Bu sayede hem alıcı hem de verici birbirinden etkilenmektedir.*

- *Kitleselleştirme (Demassification):* Büyük bir kullanıcı grubu içinde her bireyle özel mesaj değişimi yapılabilmesini sağlayacak kadar kitleselleştirici olabilmektedir. Bu sayede herkese farklı mesajlar gönderilebilmektedir.
- *Eş zamansızlık (Asekron):* Yeni iletişim teknolojileri bireye istediği zamanda mesaj gönderme veya alma imkanını sağlamaktadır. Aynı andalık gerekliliğini ortadan kaldırır.

Kırık'ın araştırmaları neticesinde dünya genelinde internet teknolojisi ile gençlerin çok daha vakit geçirdiği görülmektedir. Zaman ilerledikçe genç ve yaşlı ayırt etmeden tüm yaş aralıklarının dahil olmaya başladığı yeni medya araçları kişilerin kullanımına sunulmaktadır (Kırık, 2017).

Dijital ağlar, kesintisiz iletişim ağı ile anında gelen mesajları üretici ve tüketici tutumlarla sentezleyebilen kişiler meydana getirmiştir. Yeni medya kavramı ile hayatımıza giren sosyal ağlar ve medya ortamları “ses, görüntü, yazı ve duyuların sayısal veriler ile zaman ve mekandan bağımsız olarak iletilmesi, kendine özgü etkileşim ve iletişim kurma biçimiyle” kişilerin yaşantısının bir parçası haline gelmiştir (Bekiroğlu ve Hülür,2016).Yeni medya teknolojileri kişisel algılama ve aktarmaların olduğu bir ortamdan ziyade sosyo-kültürel, kitlesel veya global paylaşımların olduğu ve aracılı ya da aracısız gözlemlenebildiği bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır (Güneş,2023).

İnsanların sosyal ortamlarını internet aracılığıyla yeni medya ortamlarında paylaşım ve etkileşim olanaklarına sahip olmaktadır. Bununla beraber dijitalleşen iletişim kişilerin beklentilerini, ihtiyaçlarını giderme eğilimlerini çeşitlendirmektedir. Sosyal ağları kullanma sebepleri değişse de sıklıkları artar hale gelmiştir (Aydemir ,2024).

Yeni medya kavramı ile web 2.0'ın kazandırdığı aktif katılımcılar var olmuş ve birçok dijital platformlara üyeliklerle iletişim ağı oluşturulmaya başlanmıştır. Bununla beraber “e katılımcı” (elektronik katılımcı) kavramı literatüre eklemiştir (Kırık, 2017). Kırık'ın analizlerine göre en yoğun kullanıcı kitlesine sahip sosyal medya platformları başında Facebook, Youtube, WhatsApp, Instagram ve X olduğu görülmektedir. Tik Tok ise son dönemlerde kullanıcı sayılarının artmasıyla diğer platformlara yakın sıralamada yer alıyor. 2,91 milyar aktif kullanıcısıyla başı Facebook çekiyor (Gönyol,2024).

Aydemir'in Ege Üniversitesi son sınıf araştırma öğrencilerinin bilgiye erişim sağlama, sosyal çevre ağının gelişimi, eğlenme ve imaj konusunda etkinlik sağlama amacıyla medyayı kullandıkları görülmektedir (Aydemir, 2024). Sosyal Medya Kılavuzuna göre 2018 yılına kadar Facebook, Twitter, İnstagram, Linkledin ve Snapcaht popüler sosyal medya ağları olarak görülmekteydi.

Sosyal medya ağları türleri; *bloglar, çevrimiçi kişilerle ve markalarla bağlantı kurma platformları, medya paylaşım ağları, fotoğraf depolama ve paylaşım ağları, yer imi ve içerik iyileştirme ağları, tüketici geribildirim ağları, sosyal alışveriş ağları, wikiler ve sözlükler, paylaşım ekonomisi ağları, canlı yayın platformları* şeklinde karşımıza çıkmaktadır (Sosyal Medya Kılavuzu, 2024).

Facebook, Instagram ve bunun gibi profillerin görsellerle donatıldığı yeni medya ağlarında kişilerin kendilerini toplumsal yaşam içerisinde sunabildikleri bir yeni mekan olarak görülebilmektedir. Yeni medya aracılığı ile bireylerin sosyal ağları kullanırken, Goffman'ın dramaturjik yaklaşımlarından olan bir bireyin kendini gözlemcilerle sunması ile oluşturduğu bir tiyatro sahnesine benzetmesi örtüşmektedir. Goffman'ın performans tanımlamasını "*belli bir durumda belli bir katılımcının diğer katılımcılardan herhangi birini etkileyemeye yönelik tüm etkinlikleri*" olarak görmekteyiz(Goffman, 2014). Sosyal medya ağlarında bireylerin amaçladıkları eylemleri hedef kitlesine uygun oluşturdukları platformlar aracılığıyla sergileyebilmektedir. Profil oluşturularak kişinin sunmak istedikleriyle oluşturulan sosyal medya hesaplarındaki profilleri *vitrin* olarak değerlendirilebilir. Boz'a göre kullanıcılar benlik sunumlarını biçimlendirip sahne önünde neyi sunmak istediklerini karar verdikten sonra daha cazip ve kabul edilebilir olarak izlenimler oluşturmaya yönelik tutumlar sergileyerek sergiler (Boz, 2012, akt. Koca& Öcal). Kişiler hobileri, meslekleri ile ilgili övünç duymak istedikleri ve ilgi çekeceği konularda bir vitrin oluşturabilmektedir.

2.2 Yeni Medya ve Sosyal İlişkiler

NieDotz ConsultingPost kurucusu Laura Cummins'un "*sosyal medya bir iletişim simülasyonudur. Tıpkı yüz yüze ilişkiler kurmakta olduğu gibi sosyal medya için de zaman ve çaba sarf edin.*" dediği gibi hayatın içerisinde sanal ya da gerçek yaşamda ilişkiler çaba gerektirmektedir (Sosyal Medya Kılavuzu, 2024).

Bilgisayarların pazarlanması ve internetin yaygınlaşması ile 1900'ler dünya genelinde çevrimiçi ilişkiler ve ortak ilgi alanlarına sahip grupların oluşmasına vesile oldu. Türkiye'de bilgisayar ve internetin herkesin ulaşabilmesine olanak sağlayan internet kafelerin oluşması ile de yeni bir mekan ortamı oluşmuştur. İnternet aracılığıyla buldukları mekandan bağımsız olarak her birey birden fazla kişiyle iletişime geçebilir oldu. Yeni medya araçları ile sosyal medya ortamlarının var olmaya başladığı görülmektedir. Sosyal medya ortamları diğer medya araçlarından farklı kılan özelliği ise kişilerin yaşantılarını çevrimiçi ortamda sunabilmek olanağı sunmasıdır. Body ve Ellison'un görüşüne göre sosyal medya ortamlarını diğerlerinden farklı kılan özelliği ise kullanıcıların sadece sosyalleşerek tanışma imkanı sunmasından ziyade kendi duygu ve düşünceleri sundukları içeriklerle aktarma ortamı bulabilmesidir (Güçdemir, 2012).

Web 2.0 ve 3.0 ile internet kişilerin bireysel amaçlarına hizmet etmeye başladığı söylenebilir. Sosyalleşme, yeni biriyle tanışma ve flört için potansiyel bir kullanım sağlayan siteler yerini almıştır. Çalışır'a göre yeni medyanın sunduğu sosyal medya ortamları sadece kullanıcıların kendilerini tanıtmalarından farklı olarak daha önce karşılaşma imkanı bulmasının güç olacağı kişi veya kişilerle iletişim kurabilmesine olanak sağlamaktadır(Çalışır, 2015). e-Harmony, Chemistry ve Match gibi flört siteleri ile başlayan ve 2024 yılına geldiğimizde binlerce çevrimiçi flört, sosyalleşme ve sosyal ağ siteleri yerini almaktadır.

Medyanın dijital çevrimiçi platformlar aracılığıyla kullanıcıların hizmetine sunulması ilişkilerinde göz önünde olmasına olanak sağlamıştır. Çiftlerin partnerleriyle yaşadıkları her anı paylaşımlarına, sık sık romantik bir ilişki tutumu sergileyerek bunu sosyal medyada göstermeye başlamışlardır. Bu bütünüyle bir ilişkilerini yansıtmaya baskısı olarak görülebilmektedir(Baydili,2023). Dijital platformlar aracılığıyla kişilerin yeni medya araçları ile mekan kavramını değiştirmektedir. Eke'nin aktarımlarına göre bir 'yer'in 'mekan' olarak tanımlanabilmesi için iletişim ağının olması mecburidir. Dünya'daki tüm yerler mekana dönüşebilmesi oranının iletişim mekanını olacağını düşündüremez. Buradaki önemli nokta iletişim ağında "insan" faktörünün varlığıdır (Öztürk, 2012:14, akt. Eke). Toplumdaki her yaş grubundan bireyin bir yeni medya unsuru ile iletişimde olduğu öngörüldüğünde bilginin erişimi ve üretiminde herkesin rol sahibi olduğu düşünülebilmektedir (Şahin, 2023).

Walther(1996)'ın iletişim sürecindeki önemli gördüğü süreçler; *gönderici, alıcı, iletişim kanalının özellikleri ve geribildirimdir*. İletişim kanalı olarak yeni medya araçlarından internet ağı ile kurulan mesaj alışverişinde kişilerin birbirileri idealleştirdikleri ve kendi kalıpsal yargılarla hareket etmeleri çok daha ihtimal olarak görülmektedir(Sakin, 2016).

2.3 Evlilik

Evlilik Türkiye’de ve dünyada birçok topluluk tarafın kabul edilen bir olgudur. Evliliğin gerçekleşme biçimleri birbirinden değişkenlik gösterse de iki kişinin bir araya gelerek belli bir amaca dönük paylaşımlarda bulunduğu sosyal bir kavram. Aile ve çocuk sahibi olmanın getirdiği sorumluluklar benzer özelliklere sahip olmasında kaynaklı yer ve zaman gerektirmeksizin her durumda aynıdır(Saxton. L. 1982, akt. Cankurtaran, Topkaya, ve Şahin 2023).

Evlilik, Türk kültüründe bireylerin kendini var etmede, bağımsızlığın ve toplumsal olarak kabulü bakımından önemli seçimlerden biridir. Bununla birlikte yeni bir aile olmak, neslin devamlılığını da simgeler(Karaboğa,2008). Özgüven’in (1994) araştırmasında “Evlilik denilince ilk akla gelen ne?” diye öğrencilere sorulmuş ve yarıdan fazla oranla ilk sırada “sorumluluk” cevabı alınmıştır(Özgüven, 2020). Kişilerin beklentilerine uygun sağladığı yazılı ve sözlü bir anlaşmadır. Dünyanın birçok yerinde evliliğin kendine has kuralları hakimdir. Zamanın değişkenliği ile evliliğin gerçekleşme yöntemleri de değişse de evlilik toplumlar tarafından değerli görülen bir kurum. Tarhan’a göre evlilik yanan bir ateş gibidir. Ateşin yanabilmesi için sürekli beslenmeye ihtiyacı vardır. Evliliğin sağlıklı yürütülmesi için de daima beslenmesi, yatırım yapılması gerekmektedir(Tarhan,2012). Cüceloğlu’na göre evlilik; iki farklı öykünün bir araya gelmesidir. Bu iki kişi birbirinden bağımsız olarak mı devam etmeyi tercih edecek, yoksa “bizim öykümüz” dedikleri kendi öykülerini mi oluşturacak? Evlenenlerin iki insan olduğu göz önünde bulundurularak tüm insanların temel ihtiyaçlarından birinin iletişim olduğunu vurgulamaktadır (Cüceloğlu, 2017).

2.3.1 Evlilikte eş seçimi. Dünyada ve ülkemizde evlilikleri gerçekleştirme biçimi olarak birden fazla yöntem kullanılmaktadır. Evliliğin oluş biçiminde çiftlerin bireysel kararları etken olduğu gibi çevresel etmenlerde etkilidir. Batı toplumlarında

bireyselliğin çok daha ön plana çıkması ve zaman geçtikçe kişilerin yaşamlarındaki kararları tek başına alması ile evlilikte flörtlersek evlenme daha yaygın olduğu görülmektedir(Hortaçsu,1999).

Ülkemizde ve dünyada geçmişten bugüne evlilik türleri ile ilgili birçok araştırma yapılmıştır. Sezen'in (2005) araştırmasına göre 33 türde evlilik biçimi olduğu bilinmektedir. Gelişen ve değişen dünya düzeninde evlilik türlerinde de değişiklikler olabilmektedir. Ülkemizde son yıllardan en çok gözlemlenen evlilik türlerinden tanışıp anlaşarak evlilik biçimleri tercih edilmektedir. Görücü usulü de hala günümüzce tercih edilen bir evlilik biçimidir.

Sezen'in araştırmalarında; "İlan Yoluyla Eş Seçme (Evlenme)" biçimini çeşitli medya yayın sayfaları, internete ilan verme olarak açıklamaktadır. İlan sahibinin bireysel özelliklerini belirterek, nasıl bir eş beklediğine dair kriterlerini de bu ilan sayfasında yer almaktadır.

Teknolojinin gelişmesi ile yeni medya ortamında bireylerin tanışma ve sosyalleşme platformları da değişmiştir. İnsan popülasyonunun en fazla olduğu ve hareketin yoğun olduğu sosyal medya platformları aracılığıyla da bireyler ilişki kurma isteklerini karşılayabilme beklentisine girebilmektedir. Yeni neslin konuşmaları, sosyalleşmeleri, yaşam biçimleri değiştikçe evlilik ve bununla ilişkili olan uygulamalar, bireylik ve topluluk işlevi bakımından değerini kaybetmeden şehirleşme, yeni global dünya düzeni ve teknolojinin oluşturdukları ile zihniyetlerde bir dönüşüm geçirmektedir (Karaboğa, 2008).

Teknolojinin oluşturduğu değişim sosyalleşmenin de ortamlarına her geçen gün yeni bir mekan kavramı getirmektedir. Evlilik olgusunu gerçekleştirmek isteyen bireyler, bu yola gireceği biçimi kendi rızasıyla seçebilmektedir. Kimi toplumlarda ise "görücü usulü" seçeneği de tercih edilmektedir. Toplumun kültürel değişimleri ile bireyler görücü usulü tanışmalarında da değişiklikler görülmektedir. Evlenecek olan bireyleri onları tanıyanlar aracılığıyla bir tanıştırma ve kendi aralarında bağ kurabilmeleri için zaman tanımaktadır.

2.3.2 Evlilikte uyum-doyum ilişkisi. Türkiye'de 2023 yılında yapılan yaşam memnuniyeti araştırma kapsamında evli olan bireylerin evli olmayan bireylere göre daha mutlu olduğu görülmüştür. Evli bireylerin %56,4 oranında iken bekar olanların %45,8'i yaşam memnuniyetleri olduklarını belirtmiştir. Yapılan araştırmalarda

hayatından memnun olan, yaşam doyumu artan bireylerin evliliklerinden de aldıkları doyumun arttığı gözlenmiştir (Üçgül, 2019).

Evlilik, birçok kültür tarafından sürekliliği önemsenmektedir. Evliliğin varoluşundan beri işlevinin daha iyi olması yönünde birçok araştırmacı bu konuda araştırmalarını öne sürmektedir. Evlilik kavramının iki yönlü açıklanabilir. Evliliğin sonlanması, ayrılma, eşlerden birinin kaybı gibi durumları içeren evlilik sürekliliği kavramıdır. Bir başka yönde kullanılan terim ise evlilik kalitesidir. Burada eşlerin evlilik içerisinde hissettikleri, duygu durumları, nasıl etkilendikleri ile ilişkilidir. Evliliğin kalitesini etkileyen unsurlar ele alındığında evlilik ilişkisindeki doyum, evlilik uyumu ve evlilikte bütünlüktür (Erbek ve ark. 2005).

Bireylerin yaşam memnuniyetleri, ruh sağlığının iyi yönde olması ile ilişkilidir. Uzun süreli ve karşılıklı paylaşımları bulunan bireylerin tutumları, ruh sağlığına etkileri sebebiyle, evlilikte doyumun bireysel, kişilerarası ve çevresel değişkenler bakımında ilişkisi birçok araştırmacı tarafından konu edilmiştir. Genellikle eşler arasında yaşanan çatışma türleri, partnerler arası duyguların ifadesi, birbirleriyle kurdukları iletişim örüntüleri üzerinde çalışmalar yapılmıştır. Evlilik doyumunun bireysel değişkenlerle olan ilişkisinde araştırmacılar; bireylerin kişisel özellikleri, stresle baş etme becerileri, bağlanma stilleri ve sosyodemografik nitelikler incelenmiştir(Cankurtaran, Topkaya, ve Şahin 2023).

Evlilik doyumunu ile eşlerinin problemleri internet kullanım arasında negatif yönlü bir ilişki vardır. İstanbul’da 502 kişi üzerinde yapılmış olan araştırma sonunca göre internet kullanımında günlük süreler arttığında evlilik doyumunu düzeyi azalmaktadır(Aylıkçı 2018). Evlilik uyumu arttıkça eş tükenmişlik düzeyi azalmıştır (Karabuluç Candemir, 2017).

Yapılan araştırmaların neticesinde evliliklerde doyumunu negatif etkileyen unsurların arasında evlilikteki çatışmaların sıklığının artması görülmektedir. Çatışmaların yapıcı bir biçimde çözüm yerine geri çekilme ve ilişkideki partnerinden talepkâr bir tutumda olunması bununla birlikte yoğun duygu durumları ve stres yaşamaktadır. Evli bireylerde evlilikte doyumunu artmasında etkili olan unsurlardan biri de bilinçli farkındalıktır (Cankurtaran vd. 2023).

2.3.4 Tanışma biçimlerinden yapılan araştırma sonuçları. TAYA’nın 2021 yılında yaptığı Türkiye geneli araştırmasında evlilik deneyimi olan kişilerin eş

seçiminde %46,1'i görücü usulü ve kendi rızasıyla, %34,9'u kendi kararı ve ailesinin rızasıyla, %10,7'si kendi görüşü sorulmadan görücü usulü ve aile kararıyla, %5,3'ü kaçma/kaçırılma ve %2,7'si aile rızası olmadan kendi kararıyla gerçekleştiği görüşmüştür. Evlilik deneyimi olan bireylerin öğrenim durumu yükseldikçe kendi kararlarıyla evlenme oranı paralel olarak değişim göstermiştir. Yüksekokul, üniversite, lisansüstü eğitim mezunu bireylerin eş seçimlerinde kendi kararı ve aile rızası oranının %71,7 olduğu görüldü (TUIK, 2022).

Evlilik gerçekleşmeden önce bireylerin eşlerini seçme yaklaşımlarına dair Meriç'in "benzer özellikler" ve "farklı özellikler" i dikkat çekmektedir. İlk sırada yer alan yaklaşım ise benzer özellikler yaklaşımı yer almaktadır. Kişilerin kendi kültür, meslek, ırk, inançları ve toplumsal statü özelliklerine benzer özelliklerde olan bireyleri eş olarak seçtiği yaklaşımıdır (Meriç, 2007).

İnsanın yaratılışından bugüne kadar bulunduğu coğrafyanın kültürü, aile yapısı dinamiklerinden etkilendiği aşikardır. Günümüzde iletişim teknolojileri ile artık sınırlar kalkmış olsa bile bireylerin alt kültürlerinde belli başlı benzer kültürler yer almaktadır. Eş adaylarının seçiminde bireyler farklı özellikler kuramına göre de kendinde olmayan özelliğin karşısında olması ile ilişkilerinin başarısının artacağını savunmaktadır. Birbirinden farklı beceri ve özelliklere sahip olması bireylerin ilişki boyunca yaşantılarına dinamizm katacağını düşünmektedir (Yılmazçoban, 2008). Birbirlerinin ihtiyaçlarını tamamlayan ihtiyaçlar yaklaşımına göre de bireyler eksiklik giderme ile birbirlerinden doyum sağladıklarını savunmaktadır.

Uyaran değer ve rol yaklaşımında bireyler, onlara iyi davranan, değer verdiğini düşündüğü kişileri seçerler. Belli bir aşamada eş adayını gözlemler. Test eder ve ilk tanışma evrelerindeki izlenimlerdir. Bu dönemde bireyler ilk aşamada biçimsel özelliklerden; dış görünüş, sosyal statü gibi özelliklere dikkat eder. Ardından bireylerin inançlar, tutumlar, ilgilerinin belirlendiği döneme geçilir. Son olarak da "rol dönemi" sırasında evlilikte birbirine uygun olup olmadığını deneyerek sonuca ulaşırlar. Kişilerin evlilik kararı almadan önce "evliliğe uygunluk" üzerine karar vermeleri farklılık gösterse de ortak paydada, benzer istek ya da arzulara sahip olmasının temel etken olduğu görülmektedir. Yapılan araştırmalarda ailelerinin rızası, kişinin kendi rızası veya belirli sebeplerle bir araya gelen bireylerin hangi sebeple olursa olsun ortak paydada buluşarak ilişki kurmaktadır.

Tarhan evlilik öncesi tanıma evresinde kişilerin birbirlerini tanıma aşamasında akli ve mantığı birinci plana alınmasını tavsiye etmektedir(Tarhan, 2012). Evlenme biçimlerinden kişilerin birbirlerini tanıyarak evlenmesi (flörtleşme) gerektiğini düşünenler olmaktadır. Bununla birlikte evlilikte aranan kriterler bakılmaksızın bireyler duygusal ihtiyaçlarını karşılamak içinde ilişkiye başlayabilmektedir. Eş adayları duygularının yoğunluklarının sebebiyle gerçekte belirledikleri kriterleri göz ardı edebilmektedir. Görücü usulü ile referans gösterilerek yapılan tanışmalarda bireyler ilk koşulda daha akılcı tutumlar sergiledikleri görülebilir.

Evlilik biçimlerinin evliliğin doyumunu etkisi üzerine de yapılmış araştırmalar mevcuttur. Gültekin'in İlişkilerini evliliğe götürmüş olan 20 evli kadınla gerçekleştirilen araştırmada evlenme biçimlerinin evliliklerinden aldıkları doyum üzerine bir değişkenlik göstermediği görülmüştür (Gültekin, 2019).

Çelik'in 2006'da yaptığı araştırma sonucunda da benzer sonuçlar yer almaktadır. Çimen'in 2007 yılında "Görücü usulü ve anlaşarak evlenen bireylerin çeşitli sosyal psikolojik faktörler yönünden karşılaştırılması" araştırmasının neticesinde evlilik biçimlerinden flört ederek evlenme ve başkaları aracılığıyla tanıştırma yöntemlerinden olan görücü usulü ile evlenen kadın erkekler arasında anlamlı bir fark çıkmamıştır (Çelik,2006). Çimen'in 150 katılımcı ile yaptığı araştırma sonucuna göre evlilik biçimlerinin kıskançlık düzeyleri üzerinde bir fark olmadığı görülmektedir (Çimen,2003).

Yapılan araştırmalara katılan bireylerin eğitim durumu, çalışma oranları gibi etmenlerde göz önünde bulundurulmalıdır. Görücü usulü evlilikler ile günümüzde hayatımızın neredeyse her alanında hakim olan yeni sanal medya aracılığıyla yapılan ilişkiler mevcuttur. Görücü usulü evlilikler ile dijital ekranlarda kurulan tanışma platformların benzeştiren kitleler mevcuttur. Figen Karaboğa'nın de belirttiği gibi görücü usulü tanıştırmalarda iki tarafında da aileleri birbirlerini tanıyan bireylerden oluşmaktadır. İki grupta da birbirleri için referans sistemi ile görüşmeler gerçekleşmektedir. İlişki niyetinde olan kişiler birbirlerini tanınmasalar da "tanıdığının tanıdığı" tutumu hakimdir. Dijital mecralarda yer alan kimliklerde de kişilerin kendi oluşturdukları profiller hakimdir (Karaboğa, 2008).

2.4 Flört

Flört, bireylerin birbirlerini romantik bir ilişki için ilk tanışmada daha yakından tanımaya çalıştığı evrelerden biridir (Saraç ve ark., 2015). Çift olunma evresine kadar bireylerin ilgilerini belli ettiği davranışlar silsilesidir. Flörtte hikayenin belirsizliği, başının aynı zamanda son olmayacağından emin olunmadığı aşıkardır. Belli bir hedef için alan açılmaya ve bunun için zaman kazanıldığı, hazırlandığı bir yol olabilir (Phillips,1997).

İlişkiye karşılıklı olarak belli bir sınırların olduğu fakat diğer kişilerle kurdukları iletişimden farklı bir etkileşimle başlarlar. Arkadaş olarak algılama ise diğer kişiden hoşlanma, kabul, güven, saygı, paylaşma, anlayış ve ortak paydada bulaşabilme beklentisine girmenin çeşitli durumlarıdır (Özabacı, 2004, akt. Yılmazçoban,2008).

Flört ilişkisi kişilerin kendilerini tanıttıkları ve karşı kişiyi tanımaları için süre verdikleri bir aralıktır. Romantik ilişkilere başlamadan önce bireylerin “o kişiyle olur ya da olmaz” kararını vermek için geçirdikleri süredir. Flört, tanıma ve tanıtma isteği uyandırır.

Türkiye’de değişen zamanla beraber flört aşamaları da değişkenlik göstermiştir. Kadının sosyal hayatın her alanında var olması ile ulaşılabilirliği artmış ve tanışma olanakları kolaylaşmıştır. Görücü usulü veya sadece okul, mahalle ortamlarında bireylerin tanışma olanakları var iken, günümüzde tüm alanlar kişilerin bir arada bulunmasına olanaklar sağlamaktadır. Flörtün ana işlevi seçenekler arasından en iyisini seçebilmektedir (Yılmazçoban,2008).

Şehir hayatında kalabalık nüfusun içerisinde bireylerin yabancılarla ikili ilişkilerin başlamasındaki aşamalar kolay olmamaktadır. Belirsizliklerin ve o denk gelişlerdeki ilişki kurmaların riski çevrimiçi flört sitelere olan ilgiyi arttırmıştır.

Çevrimiçi mobil uygulamalar ile bulunduğu her noktadan yüz yüze gelmeden flört etmenin heyecanı ile birden fazla seçeneğin varlığı cazip görünürken bununla beraber yakın ilişki kurmanın belirsizlikleri arttırdığı sonuçlara varılmıştır (Aydoğan, 2020).

2.4.1 Flört uygulamaları. İnsanlara beklentilerine uygun romantik flört deneyimleriyle beraber, “evlilik için eşler” vaadinde bulunan bu çevrimiçi siteler dünyada 1990’larda, Türkiye’de ise 2000’li yılların başında yaygınlaşmıştır.

Üzerinden çok zaman geçmemesine rağmen kalabalık bir kullanıcı kitlesine ulaşmayı başarmıştır. Pew Research Center'in 2016'da yayınlanan raporda, ABD nüfusunun %15'nin bu siteleri kullandığını, %5'nin ise bu siteler aracılığıyla evlendiğini ortaya koymuştur (Tanrıöver ve Sunam, 2017).

Çevrimiçi flört siteleri ve mobil uygulamalar aracılığıyla kişiler beklentilerine uygun partner arayışında olabilmektedir. Türkiye'de ve dünyada çevrimiçi çöpçatanlık siteleri ve mobil uygulamalar oldukça fazla bir kitleye ulaşmaktadır. Çevrimiçi çöpçatanlık sitelerinde kişiler kişisel detaylı bilgilerini girerek, karşı tarafta aradığı partner özelliklerini de belirtebiliyor. Profillerde gezerek beklentisine uygun partnerlerle iletişime geçebiliyorlar.

Çevrimiçi çöpçatan sitelerinin yanı sıra mobil flört uygulamaları yer almaktadır. Kitle iletişim araçlarının kullanımındaki artış ile mobil flört uygulamaları çevrimiçi flört sitelerine göre konum temelli olabilmesi sebebiyle daha tercih edilmektedir (Külahlı, 2021). Çevrimiçi flört siteleri insanlar tarafından ilk kullanılmaya başlandığında bilgisayar ortamında kişilerin kullanımında olduğu zamanlardı. Teknolojinin gelişmesi ve kitle iletişim araçlarındaki dönüşüm ile çevrimiçi çöpçatan siteleri ve mobil uygulamalar aracılığıyla kullanıcılarına hızlı erişim olanakları sağlamaktadır. Mobil flört uygulamalarından farklı olarak çevrimiçi flört sitelerine mobil kullanım dışında da erişim sağlanabilmektedir.

Çevrimiçi flört uygulamalarının kullanım motivasyonları ile ilgili Aktürk'ün aktarımlarına göre cinsellik, arkadaşlık, romantik ilişki, seyahat, kendini doğrulama, eğlence, olduğu kadar cinsel eğilimlerine göre de motivasyonlarında farklılıklar görülmektedir (Aktürk,2022).

Dünya genelinde her geçen gün çevrimiçi kullanıcı sayıları artmaktadır. İstatiksel verileri paylaşan Business of Apps "Dating App revenue and Usage Statistics (2023) raporuna göre dünya çapında yaklaşık 350 milyon kişi flört uygulamaları kullanıyor. Yaklaşık 20 milyon kişi ise premium özelliklerle ücretli üyelikler yapıyor. Dünya genelinde flört uygulamaları, belli bir pazara sahip olduğu görülmektedir. 2022'de 5,34 milyar dolar gelir elde edildi(Curry, 2024).

Pembe Panjur evlilik ilanları sitesi olarak Türkiye'nin en büyük arkadaşlık sitesi olduğunu iddia ederek 10 milyon üyeyi barındırdığını belirtmektedir. Ek özellik olarak mobil uygulama olarak da kullanılabilir. Gönülden Sevenler evlilik sitesinin

ise 5 milyona yakın üyesi ile kendini İslami evlilik sitesi olarak tanıtmaktadır. Uygulamayı tercih etme sebepleri üzerine araştırmalar yapıldığında kadınların günlük zaman geçirme amaçlı, erkeklerin ise cinsel doyum sağlamak için kullanıldığı görülmektedir (Aktürk, 2022). Çevrimiçi çöpçatanlık sitelerinden ye sayıları milyonları bulan ve kullanıcı kitlesine “ciddi, seviyeli, güvenilir” sloganlarıyla tanıtımlarını yapmaktadır.

Dünya’da ve Türkiye’de ismi en çok duyulan ve geniş kullanıcı kitlesine sahip mobil flört uygulamalarının başında Tinder uygulaması yer almaktadır. Diğer uygulamaların başında ise Bumble, Happn, OkCupid, Badoo yer almaktadır. Uygulamalardan Tinder, Bumble ve Happn coğrafi konumuna yakın yerde bulunan partnerlerle eşleşme imkanı sağlamaktadır. Bumble uygulamasında cinsiyetçi bir ayırım yaparak kadın kullanıcıların seçimleri ve görüşmeyi başlatmaları ile iletişim kurulabilmektedir. Dünyada Match.com uygulaması ise 1995 yılında ilk tasarlanan flört sitelerinden biri olarak uygulama olarak da tasarlanarak piyasaya sunulmuştur. Hinge uygulaması ise Türkiye’de popülerliği çok olmasa da kullanım olarak ses ve video kayıtları yüklenerek kişilerin profil içeriklerini arttırmada diğer uygulamalardan ayrılabilirlikte dir.

Mobil flört uygulamaların birbirinden ayrılan özellikleri bulunsa da ulaşabilirlik ve internet ağının olduğu her noktada ulaşabilirlik açısından kolaylık sağlamaktadır. Profillerde belirli bilgilerin yer aldığı; yaş, meslek, hobiler ve birkaç cümle ile beklentilerine dair içerikleri oluşturdukları görülmektedir. Tinder uygulaması ile başlayan ve benzer uygulamalarda da olan kaydırma özelliği ile kişiler aradıkları partnerleri tek hareketle anlık seçimlerle eleyebilirken yine o andaki isteklerine göre partner adaylarını seçebilmektedir.

Çevrimiçi flört uygulamaları zaman geçtikçe kullanıcıların ihtiyaçlarına göre de farklı özellikler ekleyebilmektedir. Uygulamaların kimlik doğrulama, konum bilgisini genel alan üzerinden bildirme, fotoğrafların gerçeklik düzeyi gibi güvenlik tehdidi oluşturan durumları önlemek amacıyla çeşitli özellikler eklenmektedir. Yapılan araştırmalarda konum yakınlığının kullanıcıların birbirlerine daha kolay ulaşabilme ve yakın hissetmelerini sağladığı görülmektedir (Aydoğan.2020).

Uygulamalarda yer alan ücretli yelikler ile de kullanıcılar çok daha ayrıcalıklı imkanlara ulaşabilmektedir. Bumble uygulamasında istediği konum bilgisi ile sabit

kalma, profilini beğenen kişileri görebilme gibi özellikler ücretli üyelikler ile sağlanmaktadır. Uygulamalarda eşleşme sağlandıktan sonra mesaj yoluyla iletişime başlayan kişiler, video, ses kaydı, sesli veya görüntülü arama kaydı özellikleri ile iletişimi devam ettirebilmektedir. Mobil uygulamalarda kişiler kullandıkları diğer sosyal hesaplarıyla (Facebook, Instagram, LinkedIn vb.) eşleştirerek kendileri ile ilgili daha çok veriyi partner adaylarına sunabilmektedir. Böylelikle partner adaylarına sundukları vitrinlerini zenginleştirme imkanı olabilmektedir.

Uygulamalardan kullanıcıların beklentileri değiştikçe içeriklerinde sundukları mobil uygulamalarda çeşitlenmektedir. Gleeden uygulamasının “Kadınlar için kaçamak” “Tek gecelik veya çok gecelik” ile “Seçkin bir topluluk için 7/24 hassas moderasyon. Elit, seçkin camia” gibi mesajları açıkça belirtmektedir. “Hot or Not” uygulaması ise akışta yer alan fotoğraflara “sıcak ya da değil” şeklinde oylama yapılması istenmektedir.

Dünya genelinde her insanın isteklerine uygun seçeneklerin tek bir tuş ile erişimi sağlandığı mobil flört uygulamaları kişilerin partner ihtiyaçlarını giderme vaadinde bulunmaktadır. Romantik partner, tek gecelik ilişki, sohbet arkadaşı, evlilik için doğru olan eş seçimi ve buna benzer birden fazla beklentiye uygun uygulama türleri kitle iletişim araçları ile kişilerin hizmetine sunulmaktadır.

ecift.com evlilik sitesine bakıldığında günlük 1500’den fazla yeni üyelik oluştuğunu, 9 milyondan fazla ciddi, anonim ve onaylanmış üye ile, kadın erkek üye sayısının ise oranlarla %41 kadın %59 erkek olduğunu paylaşılmaktadır. %52 başarı oranının ise premium üyeleri olduğunu belirtilmektedir. Premium üyelik, belli bir ücret karşılığında üyelik hizmetiyle farklı kategorilerde ayrıcalık sunulan bir sistem. “Bilimsel araştırmalardan yola çıkarak tasarlanan mutluluk formülü” iddiasıyla çiftlerin kişilik testleri ile analiz ederek doğru eş eşleştirme özelliği olduğunu ve tek yapacakları şey seçeneklerden birini seçmek olduğunu vadederek kullanıcı kitlesinin dikkatini çekmeye çalışmaktadır(ecift.com).

Elitislamievlilik.com sitesinde ise üyelerin bilgilerindeki gizliliğe önem verildiği ve bu sebeple gerçek kimlik bilgileri alınmıyor. Üyelere sadece fiziksel özellikler, meslek eş adayında aradıkları özellikler gibi sorular yer alıyor. Fotoğraf yükleme zorunluluğu olmadığı gibi 20 saniyelik istenilen kişiye fotoğraf gönderebilme özelliği mevcut. Kullanıcılar tanışmak istenilen üyelerle ise rahatlıkla

mesajlaşabilmektedirler. Standart üyelik hizmetleri kısıtlanmış üyelik olarak geçmektedir. Elit üyelik de ise belirli bir ödeme yapmaları koşulu ile sahip oldukları ayrıcalıklardır. Elit üye sınırsız mesaj paketi alabilmektedir. Siteye üye olan bayanlardan ise ödeme yapılmadan elit üye özelliği olan sınırsız mesaj paketine sahip olabilmektedir. Bu özellikler göz önünde bulundurulduğunda kullanıcıların ücretli üyeliklerin daha cazip kılındığı görülmektedir. Nasipse.com ise 2009'dan bu yana "ciddi ve güvenilir" sloganı ile evlilik için uygun bir platform vaadinde bir sitedir. Sayfaya ilk girildiğinde gelin ve damat fotoğrafı ile karşılanıyor. Siberalem çevrimiçi platformu ise sayfaya tıklanıldığında sistemde kaç kişinin aktif olduğunu gösteren bir bölüm var. "Ücretsiz Siberalem turu ile kimler sistemde keşfet" başlığı ile kişilere merak uyandıran ve aynı zamanda "ücretsiz" tanımı ile davet eden bir slogan mevcut. Bütün profillerin editörlerce kontrol edildiği ve medya kanallarındaki reklamlarının yer aldığı bültenlerde yer almaktadır. Bununla beraber her profilin kontrolünü sağlayan editörlerin var olduğunun belirtilmesine rağmen, şikayetvar.com sayfasında yer alan birden fazla sahte hesabın olduğu şikayetleri yer almaktadır.

Milyonlarca insanın çevrimiçi evlilik siteleri veya mobil flört uygulamaları kullanıcı kitlesinin dijital mecrada her vakit geçirdiği an maruz kaldıkları reklam içerikleri de mevcuttur. Tapan'ın Post modern Romantik İlişkiler ve Reklam: Tinder Örneği araştırmasında reklam kategorilerinden lüks ve sembolik tüketim ve kültürel sermayeyle ilişkili reklamlar kaydedilmiştir. Reklam içeriklerinin %45'i lüks ve sembolik tüketime yönelik olurken, %17 oranında ise eğitim dikkat çeken bir kategoridir. Lük tüketimde, alışveriş siteleri; giyim, takı, aksesuar, kozmetik, estetik içeriklerle, emlak ve finans üzerine de yoğunlaştığı görülmektedir. Lüks ve sembolik tüketimle kişilerin partnerlerini aramak için girdiği her görüntü ile sunulan "potansiyel partnerinizle, hemen başvuru yapabileceğiniz bir kredi kartı ile lüks markalardan giyinip, saç ektirip ta da uzatıp, göğüslerinizi büyütüp, zayıflayıp, tatile gidebilirsiniz" mesajına uygun tüketimlerini arttırmaya yönelik reklam içerikleri gösterilmektedir. Eğitim kategorisinde de sunulan reklamların kişilerin eğitimin statü ile bağdaştırılmasından kaynaklı benlik sunumunda sahip olunan diplomalar, yabancı diller önem gösterilmektedir (Tapan, 2019).

Evlilik ve flört sitelerinin kullanıcılara hitap ettikleri sloganlarda "Ciddi, güvenilir, ücretsiz, sana göre, eğlenceli, yalnızsan" gibi cazip gelecek ifadelerle kullanıcıların beklentilerine uygun ifadeler yer alıyor.

Mobil flört uygulamalarından Dünya genelinde en fazla kullanıcı sayısına sahip olan konum temelli Tinder uygulaması “Sevgili bekârlar, bize kulak verin: Eğer aşkı arıyorsanız, flört etmek istiyorsanız veya plansız ilişkiler peşindeyseniz, mutlaka Tinder'da olmalısınız.” sloganı ile kullanıcılara sesleniyor. Kullanıcıların duygularını harekete geçirecek sloganlarla ve yalnızlıklarına son verme vaatleriyle dikkatleri çekmektedirler. Birçok mobil flört uygulaması ve çevrimiçi flört, evlilik sitelerinde olduğu gibi Tinder uygulamasında da abonelik kategorileri mevcut. Üç ayrı kategori üyelik ile kullanıcılar farklı ayrıcalıklara sahip olabilmektedir. Tinder uygulamasının basit ve eğlence odaklı bir içerik sunması yanı sıra isminin çokça “tek gecelik ilişkilerin” talep edilmesinin sık rastlandığı bir platform olarak adlandırıldığı da görülmektedir.

Çevrimiçi evlilik, flört siteleri ile mobil flört uygulamalarının birden fazla kişinin beklentisine uygun içeriksek yazılım ile kullanıcıların karşısına çıktığı görülmektedir. Kişilerin anlık ilişki kurma isteklerini karşılayabilme potansiyeline sahip uygulamalar mevcut iken ciddi evlilik sitelerinin de varlığı görülmektedir. Flört uygulamaları kullanıcıların buldukları mekan, zaman fark etmeden birden fazla seçeneğin olduğu partner havuzundan isteklerine uygun partner seçebilme olanağı sunmaktadır.

2.4.2 Flört uygulamalarını kullanma sebepleri. Çevrimiçi flört uygulamalarının kişiler tarafından tercih edilmesinin birçok sebebi vardır. Sahib’in 147 katılımcısıyla yaptığı araştırmanın bulgularından biri ise kişilerin bu platformları kullanma amaçlarının sadece aşkı ve evliliği bulmak dışında, arkadaş çevresini genişletme, sosyal olarak daha çok takdir edilme gibi sebepleri de barındırdığı ortaya çıkmıştır. Bununla beraber yalnızlık duygu durumu ile başa çıkmak, anlık hayatla ilgili problemlerini unutmak için bu platformları da kullandıkları ortaya çıkmıştır (Sahib 2020). Sahib’in araştırmasındaki potansiyel partner artması ile doğru partneri bulmanın zorlaşıyor bulgusu ile Finkel ve ark. (2012) bulguları benzer sonuçları vermektedir. Seçeneklerin varlığı ve çeşitliliği kişilerin tercihlerinde istikrarlı olmasını ve seçimini zorlaştırmaktadır. Araştırmasındaki katılımcıların uygulamalarını aktif olarak kullanmaları da buna bir delil olarak görülmektedir.

801 katılımcı ile yapılan araştırmada mobil flört uygulamaları ile başlayan romantik ilişkilerin ilişkiye bağlılık düzeylerinde anlamlı olarak azalma olduğu

görülmüştür(Yayla,2023). Mobil flört uygulaması kullanan ve hala romantik bir ilişki içinde olan 645 katılımcının genel olarak büyük şehirlerde yaşıyor olduğu sonucu çıkmıştır. Flört uygulamalarının içeriklerinde partner seçeneklerin varlığı ve bol olması ilişkideki bağlılığı etkilediği düşünülmektedir. Yapılan diğer araştırmalarla uyumlu sonuçları veren araştırmada beraber seçmedikleri kişileri merak etme tutumunda olmaları var olan partnerden tatminsizlik yaşamalarına sebep olabilmektedir (Yayla ,2023). Araştırmanın ilişkideki doyum üzerine yapılan bulguları ise flört uygulamaları tanışmalarının ilişkide diğer tanışma yöntemlerine göre anlamlı olarak doyum düzeylerinde azalma olduğu görülmektedir.

Potarca aktarımlarına göre mobil uygulamalarının kişilerin kullarımlarındaki avantajları arasından mekandan, zamandan ve kişilerden bağımsız olarak anında iletişim kurmada kolaylık sağlamaları örnek gösterilmektedir (Potarca, 2020).

Bu sayede dijital mecrada flört uygulamaları kullanımındaki artıştaki büyük etkiye sahip olduğu düşünülmektedir. Uygulamaya teşvik etmede flört zihniyetini anlık tüketim haline getiren, eş bulmanın yüzeysel olması ve partnerlerin görsel obje olarak nesneleştirildiği ileri sürülmektedir. Özellikle tek bir tuşla sağa ve sola kaydırma ile partner adaylarını seçim şeklinin hep bir sonraki adayın daha iyi olabileme ihtimalini varsayıyor. Her daim daha iyisi olabilir varsayımı ile oyuna evrilebilmektedir. Romantik partnerini nesneleştirilmesi ve ilişkide uzun süreli olmasını olumsuz etkileyebilmektedir. Evlilik ve aile kurma isteği daha azdır.

Flört uygulamaları ile web tabanlı çevrimiçi çöpçatan siteleri arasında kıyaslama yapıldığında ise web tabanlı uygulamalara konum temelli uygulamalara kıyasla daha kısıtlayıcı bir imkan sunulması sebebi ile kısa süreli flörte daha az teşvik eder (Albury K. vb. 2017).

Yapılan literatür araştırmalarında kişilerin benlik sunumlarında en mükemmeli arama ve bunu sunma davranışı üzerine tutum içinde olduğu görülmektedir. İyi bir izlenim bırakmak potansiyel partner adayıyla ilişki kurmada önemli bir basamaktır. Albay Saleh'in hikayesinden etkilenilerek yapılan Julie M. Albright araştırmasında insanların çevrimiçi uygulamalar ile tanışmalarında yalana başvurdukları sonucu çıkmıştır. Diğer araştırmalarla da desteklenmiştir. Çevrimiçi ortamda birden fazla kişinin potansiyel adayın yer aldığı havuzda kolaylıkla iletişim kurabilme imkanı

olması birden fazla kişiyle aynı anda iletişimi arttırmaya sebep olabilmektedir. (Julie M. Albright,2006).

ABD’de 364 üniversite öğrencisi ile çevrimiçi flörtlere yönelik tutumları ve flört uygulamalarını kullanma olasılıkları üzerine yapılan bir araştırmada katılımcıların flört uygulamalarını kullanma sebeplerinde “eğlence, ilişki, takılma” olduğu görülmektedir. Göze çarpan diğer sebepler arasında ise “bağlantı kurma” güdüsü ortaya çıkmaktadır. Kişilerin yakın çevresinden daha fazla seçenek imkanı sunması, daha fazla “bağlantı kuracak” kişiyle temas ihtimalini arttırmaktadır (Bryant & Sheldon,2017). Temel nedenlerin başında eğlence arayışı olması flört uygulamalarında kullanıcıların anlık duygu durumlarındaki değişimlere göre kullanma motivasyonlarını değiştirebileceği görülebilir.

Bölüm 3

Yöntem

3.1 Araştırmanın Yöntemi

Araştırma nitel yöntem kullanılarak gerçekleştirilmiştir. En sık tercih edilen nitel yöntemlerden olan görüşmeler aracılığıyla veriler toplanmıştır. Görüşme araştırmacıya ve katılımcıya esneklik verebilmektedir.

Görüşme yöntemi ile yapılan araştırmalarda Paton'a göre bireylerin düşüncelerini derinlemesine algılayabilmeyi kolaylaştırmaktadır (Patton,1987,akt. Yıldırım &Şimşek). Tümevarım ilkesinin hakim olduğu ve araştırmacının elde ettiği detaylı içeriklere sahip verilerin incelenerek probleme ilişkin tema ve alt kodlar oluşturularak anlamlı bir kuram oluşturma çabasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2000). Kıncal'ın aktarımına göre nitel araştırma iki yaklaşımı ele almaktadır. Nicel araştırmadan farklı olarak nitel araştırmada sayılar biçiminde olmadığı gibi diğer yaklaşımda da olayların doğal haliyle gözlem ve görüşmelerle bütüncül bir şekilde ortaya konmasıdır (2013).

Nitel araştırmalar olaylara bütüncül bir bakış açısı kazandırmaktadır. Araştırmaya katılanlara sunulan daha önceden hazırlanmış açık uçlu sorularla katılımcıların probleme dair görüşleri elde edilmiştir. Nitel araştırmada; konunun saptanması, katılımcıların belirlenmesi, hipotezlerin üretilmesi, verilerin toplanması ve verilerin analizi aşamalarından geçer (Büyüköztürk vd. 2014). Araştırma boyunca veriler toplanabilir. Nitel araştırmada betimlemeler ve derinlemesine veriler toplayabilmek adına katılımcı sayıları nicel araştırma yöntemlerine göre daha sınırlı tutulabilmektedir.

3.2 Çalışma Grubu

Nitel araştırmalarda genelleme kaygısı güdülmez. Araştırmacı ilgi duyduğu ve merak ettiği konu üzerine az sayıda örneklem üzerinde çalışabilir. Nitel araştırmalarda olay üzerinde daha derinliğine bir araştırma amaçlanmaktadır(Kıncal,2013). Çalışma İstanbul'da yaşayan evli bireylerle yapılmıştır. Kişilerin flört uygulamaları ve

çevrimiçi tanışma siteleri dışında bir biçimle tanışarak evli olmaları kriter olarak sunulmuştur.13 kadın ve 3 erkekten oluşan bir çalışma grubudur.

3.3. Verilerin Toplanması

Nitel araştırma yöntemlerinde veri toplama araştırma boyunca devam eder. Araştırmacı belli katılımcıları seçerek görüşmeler yapar ve konusuna uygun farklı kayıtları da inceler. Bu araştırma yöntemi araştırmacılara verdiği esneklik nedeniyle veriler üzerinde yetkin olma sahibi kılar. Bununla beraber standart bir yapıya dönüştürülmesi güçlüğü sebebiyle de diğer araştırmalarla ilişkilendirilmesi güçleştirmektedir(Kıncal,2013).

Nitel araştırma yöntemlerinde veri toplama araçlarında nicel araştırmadan farklı olarak daha nitel özellikler taşıdığı görülmektedir. Veriler Google Meet programı, telekonferans ve yüz yüze görüşmelerle sağlanmıştır.

Katılımcıların sosyal çevre, medya veya mesleki olarak bu tür uygulamalara dair bilgi sahibi olmasının çalışmayı kolaylaştıracağı amacıyla katılımcıların uygulamalara dair önbilgisi olma şartı ile katılım göstermiştir.

Katılımcıların görüşme esnasında sosyo-demografik özellikleri sorularak başlanmıştır. Katılımcıların gönüllük esasına dayanarak görüşme öncesi sözlü olarak onayları alınarak çalışmaya dahil edilmiştir. Görüşmelerin kayıtlarının araştırma dahilinde kullanılacağı teyit edilerek onayları alınmıştır. Görüşmeler ses kayıtları alınarak doküman haline dönüştürülmüştür.

Tablo 1

Katılımcılarla Görüşme Biçimleri

Katılımcı	Görüşme Biçimi
E.1	Yüz yüze
E.2	Google meet
E.3	Google meet
K.1	Yüz yüze
K.2	Yüz yüze

Tablo 1 (Devam)

Katılımcılarla Görüşme Biçimleri

K.3	Google meet
K.4	Google meet
K.5	Google meet
K.6	Google meet
K.7	Google meet
K.8	Google meet
K.9	Google meet
K.10	Google meet
K.11	Google meet
K.12	Google meet
K.13	Google meet

3.4 Uygulama

İstanbul’da yaşayan ve herhangi bir flört tanışma platformu olmadan tanışarak evlenen bireylerle araştırma yapılmıştır. Katılımcıların yoğun çalışma takvimlerinin uygunluk durumuna göre telekonferans, internet üzerinden görüşmeler ile yarı-yapılandırılmış- açık uçlu sorular sorulmuştur. Bazı katılımcılarla yüz yüze görüşmelerle araştırma soruları sohbet niteliğinde kişilerin rahatça yanıtlamalarına imkan tanınmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen verilerin incelenmesi ile ana temalar elde edilmiştir. Bir araya getirilen kodlar ve alt temalar düzenlenerek katılımcıların ortak sonuçları incelenmiştir. Araştırmaya kişisel bir yorum katılmadan tamamıyla katılımcıların bulgularından oluşan tablolar oluşturulmuştur. Tablolarlar temalar, alt temalar ve kodlar katılımcıların yanıtlarına göre şema yöntemi ile gösterilmiştir. Tümevarımcı analiz ile kodlamaya dair bir içerik analizi oluşmaktadır. Yıldırım ve Şimşek’ göre nitel araştırma verileri; kodlama, temaların bulunması, kodların ve temaların organize edilerek, bulguların tanımlama ve yorumlama aşamalarından geçmektedir (Yıldırım &Şimşek, 2000).

3.5 Sınırlamalar

Yapılan bu araştırma kapsamında elde edilen bulgular literatüre bir katkı sunmasıyla beraber birtakım sınırlıklara sahiptir. Araştırmanın nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği ile katılımcılarla birebir görüşmeler elde edilmiştir. Çalışmada veri toplama aşamasında erkek katılımcıların birebir 30-40 dakikalık yarı yapılandırılmış açık uçlu sorularla hazırlanmış görüşmeye gönüllü katılımını sağlanamadı. Erkek aday katılımcılarla yapılan görüşmelerde sorulara yanıt vermekten kaçınma ve görüşmeleri yarıda kesme eğilimleri sebebiyle araştırmada örnekleme dahil edilememiştir. Çalışmada araştırmacının erkek katılımcılara ulaşmada ve görüşmeye dahil etmedeki tutumları sınırlı bir örneklem oluşmasına sebebiyet vermiştir. Dolayısıyla çalışmanın katılımcılarının kadın ağırlıklı olması elde edilen bulguların değerlendirilmesinde de etki oluşturabilmektedir.

Bölüm 4

Bulgular

Flört uygulamaları kullanmadan evlenmiş bireylerle yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen bulgular içerik analizi ile iki ana tema elde edilmiştir. Bunlardan biri “Uygulamanın kullanımına yönelik algılar” ve diğer ise “Flört uygulaması ile tanışmış çiftlerin ilişkilerine yönelik algılar” ana temalar olmak üzere, alt temalar da oluşturulmuştur.

Araştırmaya katılan evli bireylerin sosyo-demografik verileri incelenmiş tablolar eşliğinde tasvir edilmiştir. Görüşmelerden elde edilen bulguların neticesinde temalara, alt temalar ve kategoriler oluşturulmuştur. Son olarak da verilerin analizleriyle beraber tartışma ve yorum bölümüne yer verilmiştir.

4.1 Araştırma Grubunun Sosyo-Demografik Özellikleri

Araştırmaya katılan İstanbul’da yaşayan, flört uygulaması ile kullanarak tanışmamış evli bireylerin sosyo-demografik özellikleri tablolarla gösterilmiştir.

Tablo 2

Araştırmaya Katılanların Yaş ve Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	n	%
Erkek	3	19%
Kadın	13	81%
Toplam	16	100%
Yaş Dağılımı	n	%
30 - 40 Yaş	10	63%
30 Yaş ve Altı	4	25%
40 Yaş ve Üst	2	13%
Toplam	16	100%

Tablo 2’de görüldüğü üzere katılımcılar 3 (19%)’ü erkek, 13 (%81)’ü kadın oluşmaktadır. Katılımcılar 10 (%63)’ü 30-40 yaş aralığında, 4 (%25)’ü 30 yaş ve altı,

2 (13%)'si ise 40 yaş ve üstü oluşmaktadır. Araştırmayı kadın ağırlıklı bir katılımcı kitlesi oluşturmaktadır.

Tablo 3

Katılımcıların Eğitim Seviyeleri

EĞİTİM DURUMU	n	%
İlkokul	1	6%
Lise	1	6%
Lisans	10	63%
Yüksek Lisans	3	19%
Doktora Mezunu	1	6%
TOPLAM	16	100%

Tablo 3’de katılımcıların eğitim seviyelerine bakıldığında 10 (63%)’u lisans mezunu olarak en fazla değer aldığı görülmektedir. Yüksek lisans mezunu sayısının ise 3 (19%) olarak yer almaktadır. İlkokul, lise ve doktora mezunları ise 1 (6%) ile en az eğitim seviyeleridir.

Tablo 4

Katılımcıların Ekonomik Seviyeleri

Ekonomik Durumu	n	%
İyi	4	25%
Orta	12	75%
Toplam	16	100%

Tablo 4’te katılımcıların ekonomik değerleri incelendiğinde orta gelirli 12 (75%) olarak en yüksek sayıda olduğu görülmektedir. İyi gelirli olarak ise 4 (24%) sayısı bulunmuştur. Katılımcılardan kötü gelirli yer almamaktadır.

Tablo 5

Katılımcıların Meslek Durumları

Meslek	n	%
Hemşire	1	6%
İşe Alım Uzmanı	1	6%
Mühendis	5	31%
Öğretmen	4	25%
Tasarımcı	1	6%
Tekstil	2	13%
Uluslararası İlişkiler	2	13%
TOPLAM	16	100%

Tablo 5’de katılımcıların meslek durumları incelendiğinde meslek gruplarından mühendis olan sayısı 5 (31%), öğretmen sayısı 4 (25%), uluslararası ilişkiler ve tekstil sayılar ise 2 (%13)’şer kişiden oluştuğu görülmektedir. Bununla beraber tasarımcı, hemşire ve işe alım uzman sayıları ise 1(6%)’er kişiden olduğu görülmektedir.

Tablo 6

Katılımcıların Tanışma Biçimleri ve Evlilik Süresi

Tanışma Biçimi	n	%
Sosyal Ortam	10	%63
Görücü Usulü	2	%12
Okul Ortamı	3	%19
Sosyal Aktivite Ortamı	1	%6
Toplam	16	%100

Tablo 6 (devam)

Evlilik Süresi	n	%
1-10 Yıl	11	%69
11-14 Yıl	4	%25
15 Yıl Ve Üzeri	1	%6
Toplam	16	%100

Tablo 6’da katılımcıların tanışma biçimleri incelendiğinde sosyal ortam vasıtası ile tanışanların 10 (%63), görücü usulü ile tanışanların 2 (%12), okul ortamı ile 3(19%), sosyal aktivite ortamında ise 1 (6%) kişi olduğu tespit edilmiştir.

Evlilik süreleri incelendiğinde ise 1-10 yıl aralığında 11 (%69) kişi, 11-14 yıl aralığında ise 4 (%25) kişi, 15 yıl ve üzeri olarak da 1 (%6) kişi olduğu görülmüştür.

4.2 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular Tema 1 Uygulamanın Kullanımına Yönelik Algılar

Tablo 7

Uygulamanın Kullanımındaki İşlevselliğine Dair İçerik Analizi

Alt Tema 1	Kodlar	F
1.Uygulamanın kullanımındaki işlevselliği	Algıda seçicilik	14
	Kolay ulaşabilirlik	11
	Seçeneklerin varlığı	3
	Tek tuşla uzaklaştırma	3
	Toplumsal baskıdan kaçış	3
Toplam		34

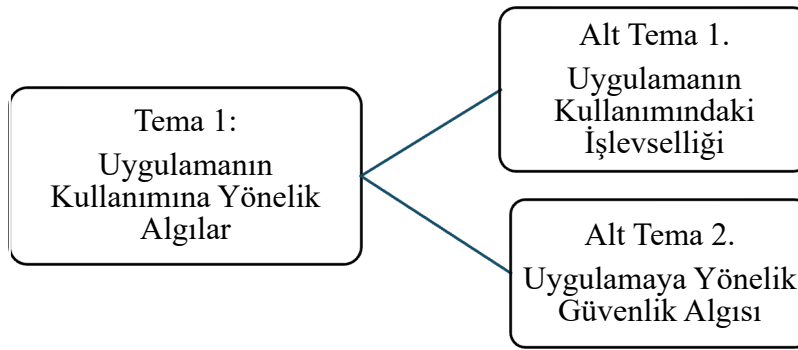
4.2 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular Tema 1 Uygulamanın Kullanımına Yönelik Alguların Devamı

Tablo 8

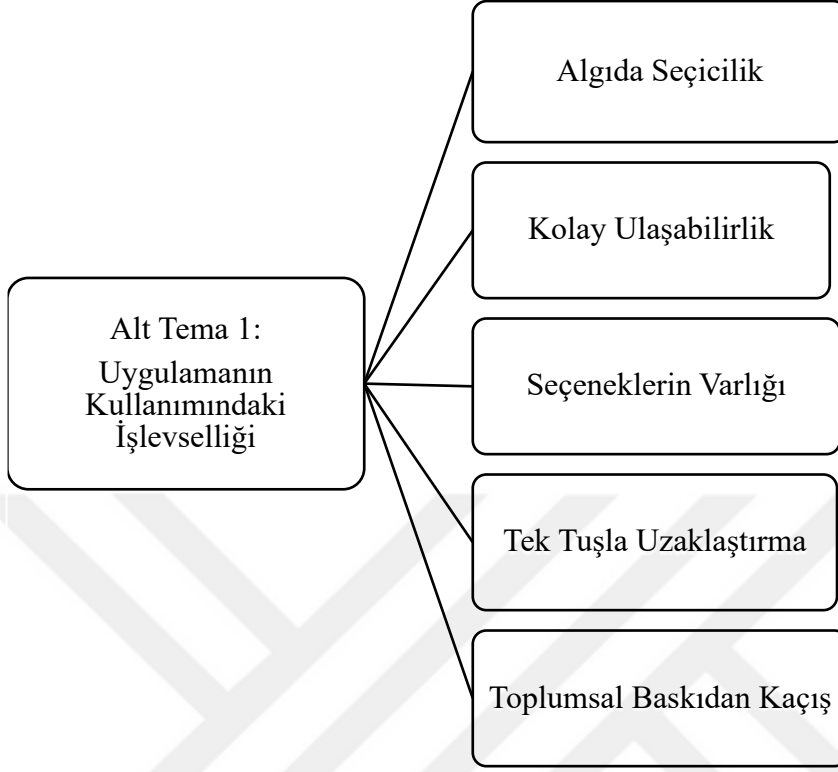
Uygulamanın Kullanımına Yönelik Alguların İlişkin Görüşlerinde Uygulamaya Yönelik Güvenlik Algısına Dair İçerik Analizi Devamı

Alt Tema 2	Kodlar	F
2. Uygulamaya Yönelik Güvenlik Algısı	Sahte içeriklerin varlığı	14
	Uygulamanın aktifliği	10
	Güvenlik Tehdidi	9
Toplam		33

Tablo 8’de görüldüğü üzere katılımcıların görüşlerinin araştırma neticesinde ortaya çıkan bulguların içerik analizi sonucunda “Uygulamanın Kullanımına Yönelik Algular” temasının iki alt teması ortaya çıkmıştır. Bunlar Alt Tema 1. “Uygulamanın kullanımındaki işlevselliği”, Alt Tema 2. “Uygulamaya yönelik güvenlik algısı”. Bu alt temaların gösterimi Şekil 1, Şekil 2, Şekil 3’te alt temalar ve kodlarıyla verilmiştir.

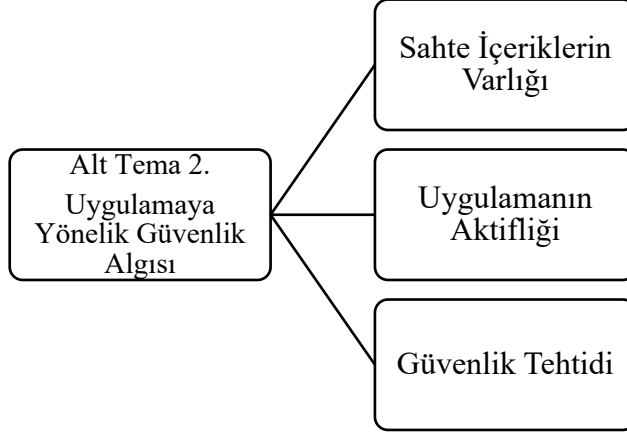
Şekil 1. Uygulamanın kullanımına yönelik algılar

Şekil 2. Uygulamanın kullanımındaki işlevselliği alt tema kodlar

Şekil 2’de “Uygulamamın kullanımındaki İşlevselliği” nin alt tema kodları yukarıda gibidir.

Şekil 2’de görüldüğü üzere, Alt Tema 1 “Uygulamanın Kullanımındaki İşlevselliği” alt temasının kod sıklığı; Algıda Seçicilik (f= 14), Kolay Ulaşabilirlik (f=11), Seçeneklerin Varlığı (f=3), Tek Tuşla Uzaklaştırma (f=3), Toplumsal Baskıdan Kaçış (f=3) şeklindedir. Katılımcılar sıklık olarak “ Algıda Seçicilik” kodunda sıklık göstermiştir.

Şekil 3. Uygulamaya yönelik güvenlik algısı alt tema kodlar

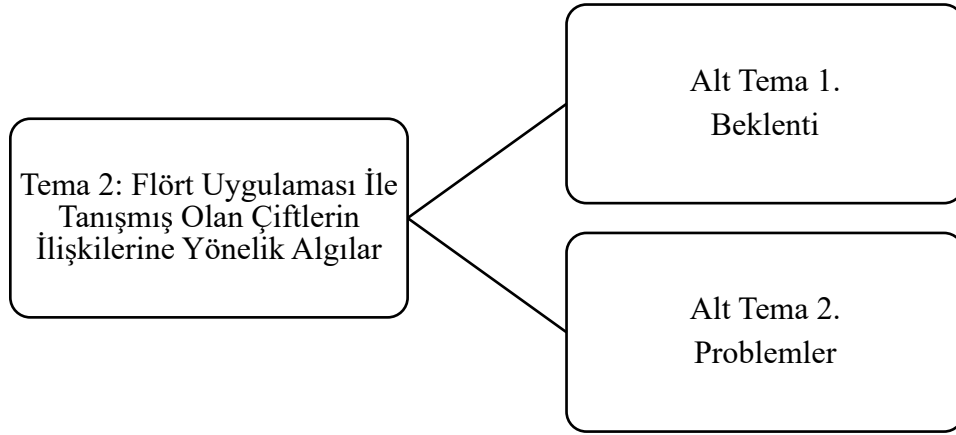
Şekil 3’te görüldüğü üzere ” Uygulamaya Yönelik Güvenlik Algısı” Alt Tema 2 kod sıklığı; Sahte İçeriklerin Varlığı (f=14), Uygulamanın Aktifliği (f=10), Güvenlik Tehdidi (f=9) şeklindedir. Katılımcıların bulguları incelendiğinde sıklık olarak “Sahte İçeriklerin Varlığı” yer almaktadır.

4.3 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular Tema 1 Flört Uygulaması ile Tanışmış Olan Çiftlerin İlişkilerine Yönelik Algılar

Tablo 9

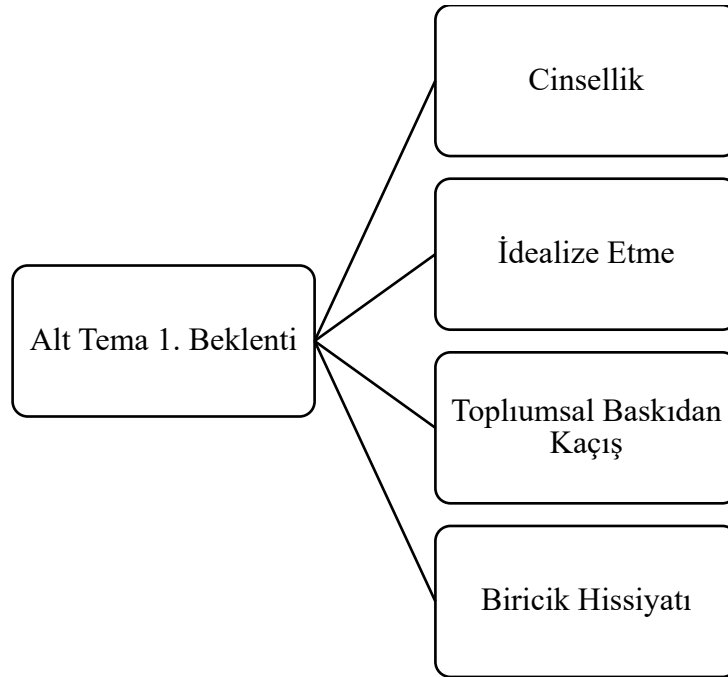
Flört Uygulaması ile Tanışmış Olan Çiftlerin İlişkilerin Yönelik Algılarda Beklenti Alt Temasının İçerik Analizi

Alt Tema 1.	Kodlar	F
Beklenti	Cinsellik	12
	İdealize etme	6
	Toplumsal baskıdan kaçış	4
	Biricik hissiyatı	3
Toplam		25

Şekil 4. Flört uygulaması kullanmayan evli bireylerin flört uygulamalarının kullanımına yönelik algılar” ana temasının alt temaları

Şekil 4’te görüldüğü gibi flört uygulaması ile tanışmış olan çiftlerin ilişkilerine yönelik algılar incelendiğinde “Beklenti” ve “Problemler” kategorileri çıkmıştır.

Şekil 5. Flört uygulaması ile tanışmış olan çiftlerin ilişkilerine yönelik algılar içerik analizi sonucunda elde edilen beklenti alt temasının kodları

Şekil 5’de görüldüğü üzere Alt Tema 1 “Beklenti”ye ilişkin içerik analizi sonucu ortaya çıkan kodlar şu şekildedir;

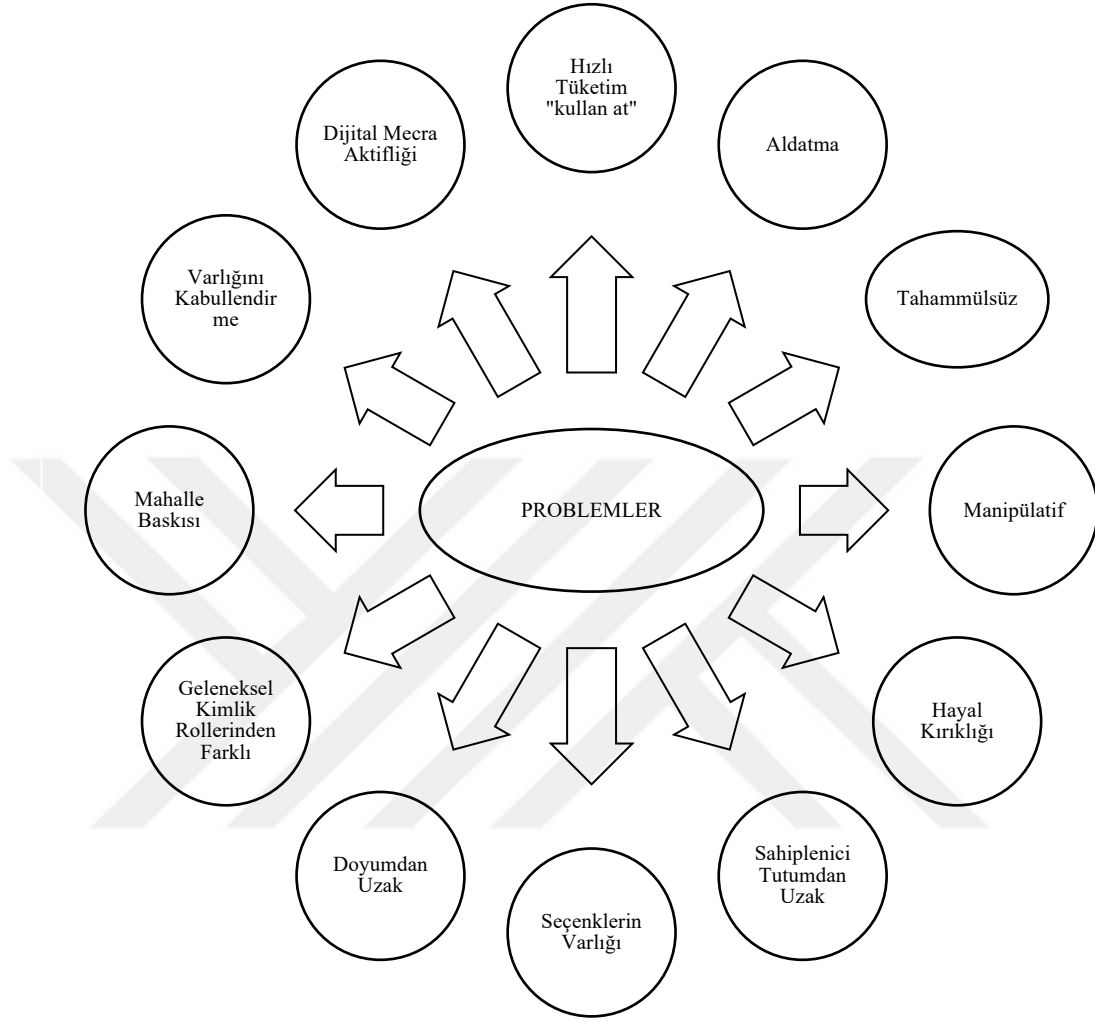
İdealize etme (f=6), Cinsellik (f=10), Toplumsal Baskıdan Kaçış (f=3), Biricik Hissiyatı (f=3) olarak ortaya çıkmıştır. Katılımcıların bulguları incelendiğinde çoğunlukla “Cinsellik” kategorisinde yoğunluk göstermiştir.

4.3 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular Tema 2. Flört Uygulaması ile Tanışmış Olan Çiftlerin İlişkilerine Yönelik Alguların Devamı

Tablo 10

Alt Tema Problemlere Dair İçerik Analizi

Alt tema 2.	Kodlar	F
2. Problemler	Seçeneklerin Varlığı	12
	Tahammülsüz	11
	Hayal kırıklığı	11
	Mahalle baskısı	7
	Varlığını kabullendirme	8
	Doyumdan uzak	10
	Geleneksel kimlik rollerinden farklı	8
	Hızlı Tüketim “kullan at”	6
	Manipülatif	5
	Sahiplenici tutumdan uzak	3
	Aldatma	5
	Dijital Mecra Aktifliği	3
	Toplam	

Şekil 6. Flört uygulaması ile tanışmış olan çiftlerin ilişkilerine yönelik algılara dair alt tema 2 problemlerin alt tema kodları

Şekil 6’da görüldüğü üzere, katılımcıların bulguları incelendiğinde “Problem” alt temasından elde edilen kodlar şu şekildedir; Seçeneklerin Varlığı (f=12), Doyumdan Uzak (f=10), Geleneksel Kimlik rollerinden Farklı (f=8), Mahalle Baskısı (f=7), Varlığını kabullendirme (f=8), Dijital Mecra Aktifliği (f=3) , Tahammülsüz (f=11), Manipülatif (f=5), Aldatma (f=5), Sahiplenici Tutumdan Uzak (f=3), şeklindedir. Katılımcıların çoğu “Problem” alt temasında yer alan kategorilerden “Seçeneklerin Varlığı” kodunda sıklık göstermiştir.

Bölüm 5

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Görüşmelerden elde edilen araştırma bulgularının tartışılmasına bu bölümde yer verilmiştir. Tartışma bölümünde araştırmada oluşturulan tema ve alt temalarla bağlantılı olarak bir bütün halinde alt temalara uygun şekilde oluşturulmuştur.

5.1. Bulguların Tartışılması

Araştırma konusu ilgili literatür taraması yapıldığında uygulamaların içerikleri ilgili araştırmalar bulunurken, uygulama aracılığıyla tanışan çiftlerin ilişkilerindeki dinamikleri üzerine ülkemizde çok fazla araştırma olmadığı görülmektedir. Dünya genelinde yapılan araştırmalar üzerine bakıldığında da araştırmalar genellikle uygulamayı kullanan bireyler üzerinde yapıldığı ve yapılan araştırmalarda ise katılımcıların birçoğu araştırma döneminde ilişki içerisinde olmadığı görülmektedir.

Yapılan çalışmalarda çoğunlukla flört uygulamalarının içeriği, uygulamayı kullanan katılımcıların kullanma motivasyonları, kullanma nedenleri, bağlanma biçimleri veya uygulamanın ekonomik pazardaki etkisi üzerine gibi konular yer almaktadır (Şenol,2023; Tapan, 2019; Külahlı 2021; Çelebi, 2023).

Çevrimiçi Flört uygulamalarını kullanım sebepleri, kişilerin uygulama kaynaklı yaşadığı psikolojik faktörler, uygulamaya dair problemler üzerine araştırmalar mevcuttur (Aktürk, 2022). Fakat araştırmalar incelendiğinde genellikle uygulamayı kullanan bireyler üzerinde olduğu görülmektedir. Yerli ve yabancı literatür taramasında uygulama kullanarak tanışan bireylerin benlik sunumları, uygulamaya karşı algıları üzerine çalışmalar yer alırken, uygulama aracılığıyla tanışmış çiftlerin ilişkilerine yönelik evli bireylerin tutumları bakımında çalışmalar rastlanamamıştır.

5.1.1 Uygulamaya yönelik algıların tartışılması. Araştırmanın birinci alt problemi olan uygulamanın kullanımına yönelik algıların incelenmesinde katılımcıların flört uygulamalarının işlevselliği bakımından ele alındığında katılımcıların uygulamaları, kullanıcıların ideal partnerlerine kolay ulaşabilirliği sağlaması, seçeneklerin varlığı, toplumsal baskıdan kaçış olanağı sunması, tek tuşla uzaklaştırabilmesiyle avantajlı özellikleri üzerine yoğunlaşmışlardır. Flört

uygulamaların sahte içerikler barındırabilmesi, uygulamanın aktif kullanımı teşvik ediş ve güvenlik tehdidi oluşturmaları yönünden katılımcılarda güvenlik algısında negatif yönde bulgular edinilmiştir.

Sosyalleşme kavramının değiştigi ve yeni medya kavramı ile mekân, zaman fark etmeksizin her an ulaşabilirlik imkanı sunan iletişim teknolojileri flört ilişkileri üzerinde de etkinliğini göstermiştir. Mekan, zaman, toplumsal statülerin oluşturduğu sosyal çevreden bağımsız olarak erişim hakkı sunan flört uygulamaları birden fazla seçeneğin barındırması bakımından işlevselliğini arttırmaktadır. Bununla beraber uygulamaların kullanımında kullanıcıların güvenlik tehdidi oluşturabilecek durumlar ortadan kalktığında işlevselliğinin anlamlı bir değer olduğu düşünülmektedir.

5.1.1.1 Uygulama kullanımındaki işlevselliği. Katılımcıların; kişilerin ilişkilerinde ne istiyorlarsa ona uygun bir partner adayını kullanıcıya sunması uygulamaları avantajlı kılar sonucunu ortaya çıkarmıştır. “cinsellik, statü sahibi biri, zengin veya yakışıklı vb. ” tanımlamalarına uygun kişilerin yer aldığı ve sadece tek yapılması gerekenin bu kişilerle iletişimi başlatabilmek için çevrimiçi flört uygulamalarına erişim sağlamak olduğu görülmektedir. Literatürdeki Pala ve Kazaz’ın 2023’teki araştırması da bu bulguları desteklemektedir.

Profil bilgilerine yer verilerek önden bilgi edinmesi kişilerin partner adaylarına dair seçimlerinde avantaj sağlayabilmekte görüşü çıkmaktadır. Beklentilerine uygun özellikleri, profil özelliklerinde bakarak zamandan kazanç sağladıkları düşünülmektedir.

Kişinin yaş, meslek, hobiler gibi kişisel özelliklerine hemen ulaşılabilir olması seçenekler arasında ona uygun en iyi partner adayına ulaşımında kolaylık ve ilişkiye geçişi hızlandırıldığı görülmektedir. Tüketime her sahada çeşitlenmesi ve ulaşabilirliğin artması ilişkilerin dinamiklerini de etkileyebilmektedir. Yeni medya araçları ile haberleşme ve iletişimin kullanıcı rolünde çok faktörlü olarak karşımıza çıkmaktadır. Bununla beraber flört uygulamalarının sundukları “kişinin beklentine uygun” profillerin varlığı tanışma evresine hız kazandıracak görüşü hakimdir. Literatürdeki araştırmalarda bu görüşü desteklemektedir (Yayla ve İşözen, 2022).

Katılımcılardan yanıtlar;

K13 “Bu uygulamayı kullanan kişiler zaten genel özelliklerini sayfalarında belirttiği için. İlişkiye başladıklarında birbirlerini çok fazla çözümlmek zorunda kalmayabilirler zaten. Hani açık defter gibi onu şu şu şu özellikleri var, hani benim görüşüm bu, hani çok kolay sınıflandırılırlar ve zaten aynı dünya görüşlerine sahip olan kişileri seçerler. Bu aslında birazcık pratiklik olabilir ilişkide.”

E1 “Avantajı aslında süreci hızlandırıyor. En büyük bence şey avantajı o. Dürüstlük varsa o zaman işte şu avantajı yaşıyorlar. Alacakları kararlarda daha hızlı karar alıyorlar. Bu da ilişkiyi bir sonraki adıma götürmek için mesela bir avantaj sağlıyor ilişkin şey anlamında bir süreci sürece geçiş anlamında...”

K9 “En azından ne bekleyeceğini genel çapta öğrenmiş olabilir. Yani atıyorum maddi durumu yazıyorsa ya da ne bileyim belki görünüşe önem veriyordur. Boy bilgisi yazıyordur işte bunun gibi. Bekleyeceği şeyleri önceden göreceği için ya da profiline bakıp anlayabileceği için en azından hayal kırıklıkları bir miktar azalabilir.”

K6 “Karşı tarafın özelliklerini bilerek girersin yani bu bana uygun veya uygun değil atıyorum uygun değildir orada yazıyordur işte. ‘Alkol kullanıyorum’ bilmiyorum sitelerdeki kriterleri ama işte baştan kabul ederim mesela hani alkol kullanıyorsa yani kişiler önden birbirlerinin özelliklerini görerek iz diye başlar başlamaz bu yani artı bir .”

K5 “Kişiyile ilgili bir ön bilgi sahibi olmuş olur. İlişkiyi nasıl bir avantaj sağlar sosyal hayatta mesela diyelim ki birisini görüyorum beğeniyorum hiç onunla hiçbir bilgi sahibi değilim ama o oradan gördüğüm bir listeye ilgili en azından hani x olup ederken sohbete başlarken bir bilgi sahibi olduğum için başlarım.”

K12 “Gün geçtikçe biraz daha herkes artık hani kendi kabuğuna çekilmiş durumda yaşamaya alıştı. Bundan kaynaklı aslında bana şey mantıklı geliyor. Eğer o kişi doğru bir şekilde profili oraya girdiyse ve gerçekten iki kişi de hani bu gerçek olduğu insanlar olarak o profillerle buluştuğu zaman karşıdaki insanın nasıl biri olduğunu, nasıl özelliklere sahip olduğunu, nelerden hoşlanıp nelerden hoşlanmadığını daha hızlı bir şekilde öğreniyor olabilir.”

Normal şartlarda yüz yüze tanışma ortamı bulamayacağı kişilerle bir uygulama aracılığıyla iletişim kurma imkanının sunulması uygulama aracılığıyla tercih edilme sebeplerinden biri olarak ortaya çıkmaktadır. Katılımcılar flört uygulamalarında kişilerin belli başlı özelliklerinin ilişki öncesinden belirtilmesinin ilişki içerisindeki tutumları belirleyebileceği görüşünü savunmaktadır. Bununla beraber katılımcıların çok az bir oranında ise baştan birçok bilgiyi bilmenin sürprizleri ortadan kaldıracabileceği görüşünü savunmaktadır. Literatürdeki araştırmalarda da flört uygulamalarının kişilerin hızlı partner seçimi yapmasını kolaylaştırdığını ortaya koymaktadır (Carpenter &McEwan,2016).

K7 “Çok hızlı arkadaş bulabilmesi. Belki hiç ulaşamayacağı bir insana internette ulaşabilmesi.”

K11 “Eğer seçtiği yani hiç bilmediği bir alan değilse ve bildiği nasıl desem profilindeki bilgiler meslek olabilir, hobileri olabilir. Ortak noktada bile bile değil beyleri seçiyordu. Gitti karşısına onu seçtiyse ‘öğretmenlikle ilgili öğretmenlik mesleğiyle ilgili öğretmenin çevresi nasıla olur?’a ilgili bilgisi vardır ve bilerek ha bu iyi bir hediye seçmiştir.”

Bireylerin aile, arkadaş ve tanıdık aracılığıyla tanıştırmalardan farklı olarak uygulama aracılığıyla tanışmaları onların çok daha şeffaf, rahat ve baskıdan uzak kendi gibi olmalarını kolaylaştıracağı düşüncesi de ortaya çıkmıştır. İstenmeyen bir durum söz konusu olduğunda ise “tek tuşla uzaklaştırma” seçeneği ise büyük bir avantaj olarak görülmektedir. Kişilerin dijital bir kimlik oluşturarak seçenekler arasından bir seçim yapılması ile o seçimden hızlıca vazgeçebilme kolaylığı sunması uygulamayı tercih etme sebepleri arasında gösterilmektedir. Aile ve bulunulan sosyal ortamdaki bağlardan bağımsız ortak bir referans olmadan tanışmanın kişinin daha baskıdan uzak tutumda olacağı düşünülmektedir. Katılımcıların sosyal çevrenin aracılığı ile tanıştırılmasından bağımsız olarak bu tür uygulamaların sunduğu partner adayları ile daha “kendi gibi” davranmalarını kolaylaştırabileceği görüşü ortaya çıkmıştır. Toplumsal baskıdan uzaklaşma isteği ile kişiler arzu ettikleri ilişki biçimlerini bu platformlar aracılığıyla yaşayabilme olanağı bulmaktadır.

K3 “Olmadıkları bir sosyal platform sosyal statüde gösterdikleri için. Nasıl olsa sanal ortam nasıl olsa baktım başını derde giriyor. Çok da görüşmem sanal ortam olduğu için işte klavye delikanlıları sıkıp sıkıp gider..”

K13 *“Benim profilim bu senin profilin bu işte biz böyleyiz sen öylesin ben böyleyim. Denedik oldu veya olmadı işte her hadi bakalım herkes yoluna....”*

K6 *“Hani biri tanıştırmış olsa ya da bir iş ortamında dışarıda farklı bir şekilde tanışmış olsalar faktörler de devreye giren hepsi şu tanıştırdı onu ayıp olmasın vesaire gibi ama Appten birbirlerini hiç tanımıyorlar hiç ortak noktaları yok o yüzden daha rahat davranabilirler”*

E1 *“Mahalle ya da etrafındaki o kültürün getirdiği o baskı çok fazla hissetmeden aslında bunu yaşıyorsun. Bu da aslında biraz daha şey yapıyor. O ifade etme açısından eğer dürüstsen mesela çok daha böyle sağlıklı ve şeffaf ilerlemiş oluyor.”*

Flört uygulamalarında yer alan profillerde meslek, yaş, statü ve fiziksel olarak birden fazla seçenekle kullanıcı kitlesi bulunmaktadır. Bu kadar geniş bir kitlenin içerisinde seçeneklerin bol olması kullanıcıları flört uygulamayı tercih etmesinde etken olduğu görülmektedir. Binlerce üyesi olan platformlarda kullanıcıların anlık isteklerine karşılık vereceğini iddia eden flört uygulamaları ile kullanıcılar tek gecelik, tatil arkadaşı, farklı fantezilerini ve romantik ilişki arayışlarını karşılayabilme beklentisi ile kullanabilmektedir. Sahib'in araştırma bulguları da benzerlik göstermektedir(Sahib,2020).

Katılımcılardan yanıtlar;

K7 *“Ulaşamayacağı insanlara ulaşır hani farklı insanlar farklı ortamlar hep aynısı bir çevreden ise internette normalde kendi kulvarında olmayan mahallesinde işte üniversitesinde olmayan insanlarla farklı insanlarla tanışıyor.”*

K9 *“Bu uygulamalar olmasa birbirleriyle denk gelemeyecekler ama uygulamalar sayesinde aslında ikisi de aynı şeyi istiyor iken birbirlerini bulma şansları çok daha fazla oluyor.”*

Sosyal yaşamın içerisinde flört deneyimlerinde kişiler partnerlerini seçim sürecinde beklentilerine uygunluğunu değerlendirmektedir. Bu flört uygulamaları kullanımında da aynı geçerliliği korumaktadır. Buradaki avantaj olarak görülen etken ise bir partner havuzun içerisinde bu seçimleri yapmadır. Flört uygulamalar veya çevrimiçi evlilik sitelerinde farklı stiller yer alabilmektedir. Kişiler beklentisine uygun

partneri oradaki form aracılığıyla işaretleyebilirken bazı uygulamalarda ise uygulamanın kendi algoritmasına göre partner adayları kişilerin seçim önceliklerine gösterilmektedir.

Profillerinde yer alan fotoğraflara göre seçimlerini etkileyebilmektedir. Hayvansever veya sportif biri olması kişilerin sağa veya sola kaydırmasını etkileyebilmektedir. Aydoğan'ın Tinder ve Happn kullanıcılarıyla yaptığı araştırma neticesinde eşleştikleri kişilerin fiziksel mesafede yakınlarında olması “*tanıdık yabancılar*” iletişime geçmelerini kolaylaştırdığı ve birbirleriyle büyük şehir yaşantısındaki kalabalıklardan sıyrılarak daha hızlı erişim sağladığı görüşü desteklemektedir(Aydoğan,2020).

Katılımcılardan yanıtlar;

K8 “*Zaten kafasında eşleşmek istediği, eşi olmasını istediği bir profil varsa da bu profilin sahiden de o ortamda bu bunu biliyorsa istediği kişiyle ilişkiye başlamak bence o noktada avantaj olabilir*”

K6 “*Birbirlerinin özelliklerini bilerek ve baştan hani kabul etmiş bir şekilde olmaya başlarlar hani sonuçta başlandı kabul etmiyorsam ben oraya özelliklerimi yazmışım. Beni atıyorum sigara içiyorum diye yargılayamaz artık o zaman hiç seçmeseydi derim.*”

K7 “*Bakıp beğendim güzel işte şu adam da hoşmuş biraz da şununla görüşeyim bakıştı. İşte Boğaziçi mezunu muymuş bak işte benim profilimde güzel resimlerim var. Hani atıyorum benim profilime bakıp onunla kendini eşleştirip güzel kızım yani giderim var bu de böyle adamları deneyim derim.*”

K9 “*En azından ne bekleyeceğini genel çapta öğrenmiş olabilir. Yani mesela maddi durumu yazıyorsa ya da ne bileyim belki görünüşe önem veriyordur. Boy bilgisi yazıyordur işte bunun gibi. Bekleyeceği şeyleri önceden göreceği için ya da profiline bakıp anlayabileceği için en azından hayal kırıklıkları bir miktar azalabilir.*”

K11 “*Nasıl desem domatesi seçmek gibi bir şey. Domatesin çürük yanını da görürsün ya da beğendiğin yanında görürsün ya da kokusunu da alırsın o profildeki şeyde. Bilgilerde onu verir. Kendin isteyerek seçersin. Çünkü o*

uygulamada seçmek ya da seçmemek isteği sana ait olduğu için bence pozitif etkiler kendisi seçiyor yani.”

”Zaten genel özelliklerini sayfalarında belirttiği için. İlişkiye başladıklarında e birbirlerini çok fazla çözümlmek zorunda kalmayabilirler zaten. Hani açık defter gibi onu şu şu şu özellikleri var; hani benim görüşüm bu hani çok kolay sınıflandırılırlar ve zaten aynı dünya görüşlerine sahip olan kişileri seçerler. Bu aslında birazcık pratiklik olabilir ilişkide.”

5.1.1.2 Güvenlik algısı. Uygulamaya yönelik algılar araştırıldığında katılımcıların negatif algılarında sahte içeriklerin var olması, uygulamanın getirdiği güvenlik tehdidi ve uygulamanın kullanıcılar tarafında aktif kullanılması olarak görülmüştür.

Araştırmadaki katılımcıların büyük bir çoğunluğunun kadın olması göz önünde bulundurularak flört uygulamalarında yer alan kullanıcıların “sapık, akıl hastası vs.” gibi kişileri de barındırabilme ihtimalini göz önünde bulundurmaktadırlar. Erkek kullanıcılarının araştırmadaki sayısının az olmasına rağmen katılımcıların tamamı “sahte içeriklerin varlığı” kodunda yanıtlar vermiştir. Erkek katılımcıların uygulamalarda kişilerin “filtreli, olduğundan daha farklı” görünümünde kendilerini sunduklarına dair düşünceleri olmaktadır. Uygulamada sunulan profillerin oluşturulmasında kullanıcıların kendilerini olduklarından daha zengin, güzel, yakışıklı, güçlü vb. gibi özellikleri ön plana çıkaran fotoğraflar veya içerikler oluşturmaları kişilerin ilişki içerisinde hayal kırıklığı oranını arttırabileceği düşüncesi çıkmaktadır. Uygulamalarının denetlenebilirliğinin zayıf olduğunu ve kişilerin uygulamalarda profillerini oluştururken gerçekten uzak bilgiler belirtebilmesinin yüksek olduğu düşünülmektedir.

Katılımcılardan yanıtlar;

K12”Ama o kişi o arayış içinde hani o beklenti içinde uygulamayı kullandığı için daha fazla güven sorunu yaşar. Karşındaki kişi daha fazla güven sorunu yaşayabilir ve işte. Hani ilişkin bitince tekrar aynı şekilde farklı birini bulacağımı düşünebilir. Bence aplikasyon birbirini bulanla güven sorunu diğer kısma göre daha fazladır.

K7 “Çok yapay olur diye düşünüyorum. Kendini göstermek istediği gibi gösterir ama asıl gözükmemesini istemediği yanlarını sakladığı için e bunun da gözükmemesi zamanla ortaya çıktığında sahte başlamış ilişki sonunda sıkıntıyla biter diye düşünüyorum.”

K8 “Güvenmekte söylediği şeylerin gerçek olup olmadığını hani doğru kişiyle gerçekten konuştuğum kişi o kişi mi iyi teyit etmek anlamında sıkıntı çekerim,”

K10 “Çünkü bazıları tamam ilişki yaşamadan önceki şeylerini fotoğraflarını farklı koyuyor, bilgilerini farklı yazıyor. Yani hangisi doğru söyleyen hangisi yanlış söyler onu bilemediğim için bir şey diyemeyeceğim. Çünkü hiç doğru yazanı görmedim. Ben şimdiye kadar onlardan duymadım.”

K11 “Gerçekte aslında o kadar mal varlığı çıkmayabilir gibi olabilir. Aynen bilmiyorum orada görünüyor mu yani? O tabii ki hesap dökümü değil ama şöyle düşün, Buna bu sorun olabiliyor”

Katılımların uygulamanın kullanımında kullanıcıları tehdit altında bırakan unsurları olduğu düşüncesi ortaya çıkmıştır. Uygulama ile sosyal medya hesaplarının etkileşimli kullanılması kişilerin hayatıyla ilgili çok daha veriye ulaşması güvenlik tehdidi oluşturabileceği düşünülmektedir. Bununla beraber uygulama kullanan kişilerin “güvenilmez kişiler” olabileceğine dair yanıtlar gelmiştir.

Uygulamada profil bilgilerini dolduran kişilerin gerçek olup olmadığına dair doğrulanmasının çok mümkün olamayacağı ve kişiler kendileri dürüstlük algısına göre profilleri doldurması yine bu doğrulamayı sağlamakta zorlayabileceği düşüncesi ortaya çıkmıştır.

E1 “Ona göre eşleşme oluyor ama aslında gerçekte o mu değil mi? Ya o yüzden oradaki o verilerin doğruluğu hiçbir şekilde doğrulanmadığı için ben oralarda böyle doğru ilişki, doğru eşleşme yapma olasılığı çok düşük görüyorum.”

K5 “Kötü şekilde kullanabilir. Kötü niyetli birisi ise diyelim ki oraya Instagram’ını paylaştı hani rahatsız edilebilir konuşmayı istemediği halde ne bileyim işte Instagram adresinde vesaire bildiği için başka hesaplarla mesai sürekli yazılabilir gibi gibi.”

K8 “Güvenilirlik üzerinden aklıma bir şeyler geliyor çok başka bir şeye odaklanamadım şu an. Aslında sitenin o güvenilirliği kurabilmesi, yapabilmesi

yani kişinin doğruyu söyleyip söylemediğini analiz edebiliyor olması bunu gerçeği kaynaklara dayalı dayanarak ilerleyebiliyor olması önemli”

K9 “Profil eşleşmelerinin doğru olabileceğini düşünmüyorum. Kendimizi doldurduğumuz müddetçe.”

K10 “Güvensizlik sağlar. Yani ilişkide hiçbir güven olmaz çünkü yani internet üzerinden tanışyorsun ilişki yaşıyorsun ama onun daha önceki ne geçmişini bile bilirsin, ne de sonrakini bilebilirsin bu şekilde.”

K11 “Merak vardır ya böyle insanlarda şu çevreye hiç girmedim bu. Olmadığım gibi sonrasında ya bu tabii ki. Açıdan bakarak söylüyorum. Tattığımız yani merak ederiz tatmayı. Ama sonrasında hoşlanmayız yazacağım. Yani ilişkiye. Risk alarak macera duygusuyla yani ciddiyetle değiliz. Sadece abi denemek amacıyla evet. Bu kişiyle gerçekten onu merak ettiği için değil de o deneyimi yaşamak için tam Olabilir ben yani böyle bir ilişkinin dezavantajı bu olabilir.”

Flört uygulamalarının hedefleri arasında uygulamayı kullanan kişileri o mecrada aktif tutabilmektir. Gelen bildirimler veya reklamlar ile kişilerin dikkatleri çekilmekte ve uygulamaya merak uyandırmaktadır. Bununla beraber kullanıcıların tek bir dijital flört uygulaması kullanmakla kalmayıp başka dijital mecralarda da aktif olabilmek durumu olabilmektedir.

K4 “Evli bak çocukları da var ama hep internette mesela böyle değişik değişik şeyler yüklemiş telefonla eşi aldattı yani çalışmıyor zamanı ya gecesi karısı uyuduktan sonra ya da gündüz mesela orada hep zamanını geçiriyor yani zamanında hep oraya veriyor kendi sorumluluklarını yapamıyor”

K5 “Bu uygulamayı acaba tekrar kullanıyor mu veya işte bir başkasıyla görüşüyor mu uygulama üzerinden gibi bu tarz belki hani siteler oluşabilir”

K6 “Sonuçta onlar da orada birçok kişiyle tanışıyor karşısında tanışacağı kişi de aynı background da geliyor. Birçok kişiyle tanışarak hani beni neden seçti kısmında ön yargılı olurlar. Bence birbirlerine karşı orada ön yargıyı tetikleyen unsur ne olabilir unsur yani hani bu app kullanması bile başlı başına bence ön yargı oluşturur.”

K10 “Yani birbirini bilirsin görürsün, etrafındakiler sana önerir o şekilde var. Bir de böyle internet sanal ortamda bilgilerini yazıp tanışıp da bir ilişki sürdürmek var. Ya sanal ortamın çok yani sağlıklı olacağını düşünmüyorum.”

K12 “Ondan sonra farklı birileriyle konuştuğunu düşünüp daha böyle hani şüpheli yaklaşılabilir. Sürekli bir karşıdakine karşı şüphe duyma durumu olabilir. Güvenmeme durumu. Şu anlık başka biriyle konuşuyordur, farklı biri daha uygulamadan düşmüştür. Mesela hani gelmiştir gibi bir durum olabilir.”

5.1.2 Flört uygulaması ile tanışmış çiftlerin ilişkilerine yönelik alguların tartışılması. Araştırmanın ikinci alt problemlerinden ise flört uygulaması ile tanışmış olan çiftlerin ilişkilerine yönelik algular incelendiğinde ilişkilerdeki kişilerin tutumları, beklentileri ve yaşadıkları problemler üzerine katılımcılardan yanıtlar gelmiştir.

5.1.2.1 Beklenti. Uygulamaların sundukları avantajlar olarak görülen profil bilgileri, vadedilen benlik sunumları bireyler üzerinde beklentileri arttırmaktadır. Katılımcıların verdikleri yanıtlar incelendiğinde profillerde sunulan özellikler ilişkiye dair beklenti oluşturmaktadır.

K7 “Bu çok güzel bir kız tamam on numara hani bununla olur diyebilir. Beklentileri yüksek olabilir çünkü sadece internette gördüğü beğendiği ve hızla yakınlaştığı gibi düşünüyorum.”

K12 “Çünkü biraz da insan hani karşıdaki kişi evet, ne kadar kendini tanıtmış olsa da kafasında da bir şeyler üstüne ekliyor.”

Uygulamaların kullanımında cinsel ilişki beklentisinin oldukça çok olduğu ve kişilerin beklentisini karşıladığı düşünülmektedir. Bazı flört uygulamalarının bu beklentiyi karşılamak üzerine tasarlandığı da görülmektedir. Bununla beraber kişilerin yaşam biçimlerine ve isteklerine göre bulabileceği partner havuzlarının olması bu uygulamaları kullanımını arttırmaktadır. Böylelikle ilişki evresinde cinsellik beklentisinin çok olduğu düşünülmektedir.

Katılımcılardan yanıtlar;

K9 “cinsellik arzularının çok yüksek olduğunu düşünüyorum. Zaten bundan kaynaklı olarak bu uygulamalar sürekli devam ediyor. “

K10 *“birbirlerine cinsel ya farklılık aradıkları için bence bu sitelere başvuruyorlar. Cinsellikte de farklı istekleri için. Yani farklı daha böyle heyecan duyacağı birisini arıyorlar herhalde. “*

Çevresi tarafında tanındığı bir sosyal ortamda istek ve arzularını rahat ifade edemeyenler için flört uygulamaları ile tanışmaları ilişkide bir konfor alanı olarak karşımıza çıkmaktadır.

K13 *“E çok kastırmadan bir ilişki yürütebilirler diye düşünüyorum. Açıkçası dışarıdan başkasının aracılığıyla tanışmış, tanışmış olan kişilere göre daha az gergin olabilirler. Daha sakin, daha beklentisiz açıkçası bir ilişki yürütmeye çalışıyor olabilirler.”*

Araştırmaya katılanların bulguları incelendiğinde rakipler arasında “ben seçildim” algısı ile “biricik hissiyatı” oluşturmaktadır. O kişi için özel olma beklentisi ile ilişkilerdeki olumluluk beklentisi yükselmektedir.

Katılımcılardan yanıtlar;

K8 *“Kendilerinde eksik olduğunu hissettikleri o duygu her neyse karşı taraftan tamamlayabiliyor olması ya da işte dinlemeyen biriye, dinlendiğini hisseden birisi ise bunu sanal ortamdan sevildiğini ya da dinlendiğini hissettiren birisi. örneğin mesela hani bu o duyguyu tamamlayabiliyor olması muhtemelen diye düşünüyorum.”*

K9 *“Birçok seçenek arasından beni seçti ya da. Tam tersi şöyle de olabilir, olumsuz bakmak istersek eğer evet şu anda için beni beğeniyor ama hâlâ orada milyonlarca seçenek var ve bir sonraki seçeneği benden çok daha iyi olabilir.”*

5.1.2.2 Problemler. Flört uygulamaları aracılığıyla tanışmış olan çiftlerin ilişkilerinde yaşadıkları problemlere yönelik bulgular incelendiğinde oldukça sık cevaplar alınmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgular neticesinde flört uygulamalarının ilişkilerin sürekliliği üzerinde verimli bir etken olduğu görülmektedir. Uygulamayı tercih etme sebepleri bakımından kişilere seçenek sunması avantaj iken ilişkiye devam etme sürecinde ise “seçeneklerin varlığı” ilişkide problemler meydana getirmektedir. Ertoy’un araştırmalarından elde ettiği bulgular neticesinde çevrimiçi flört uygulamaların birden fazla seçeneğin barındığı profillerin yer alması kullanıcıların

istedikleri gibi kendilerini sergilemesi ve istedikleri profilleri seçebilmesi özelliği ile “biyolojik market” benzetmesi araştırma bulgularımızı destekler niteliktedir(Ertoy,2021). Katılımcıların birçoğu flört uygulamalarının kullanıcılarına sunduğu birden fazla partner adayının ilişki içerisinde kişilerin “tahammülsüz, çabuk vazgeçme, aldatma” gibi tutumlar sergilemesini kolaylaştıracağını düşünmektedir.

Katılımcılardan yanıtlar;

K1 Çok fazla bir efor sarf etmiyor doğal olarak da bu aslında çok da değerli bir şey olmuyor bir süre sonra yani bununla konuştum olmadı öbürüne hani olmadı öbürüne biraz kolay vazgeçilebilir.”

K3 “Aynı anda şu an 2 kızla konuşmadın ne malum? Tabi çünkü yani bu uygulamada hani onunla konuşabilirsin eş zamanlı öbürüyle de konuşabiliyorsun vesaire gibi yani her ne kadar işte belli bir süre geçmedikçe bu güveni oturtmak bence bu tarz şeylerde ilişkilerde daha zorlu oluyor.”

K4 “Erkekler konusunda yani sadakatsizlik sorunu çok olur yani ben öyle yani güvenemem mesela bu bana böyle yazıyor ama kesin başkasına da yazıyordur diye”

Sadece bir tuşla ilişkiye başlayabilme ihtimali olması kişilerin o ilişkiye sundukları emeği azaltmaktadır. Böylelikle çabası az olan bir süreçte çabuk vazgeçme eğilimi kolaylıkla olabilmektedir. ”hızlı tüketim, ’kullan at’” olarak algılanan bir ilişki biçimi olarak görülmektedir. Şenol (2023)’un araştırmasıyla benzer görüşler olduğu görülmektedir. Kişilerin ‘tek gecelik’ ilişkiler arayışı ile ilişkileri ‘akışkan ve devamlı değişen dinamik’ olması görülür (Şenol, 2023). Sav(2018)’in araştırması ise bu görüşün zıddını savunmaktadır. Sav(2018) internet ve sosyal medya aracılığıyla evlilik ilişkileri kurulabileceği görüşündedir.

Katılımcılardan yanıtlar;

E1 “Esprisi çekiciliği aslında gidiyor. Gizemlilik biraz şeydir. Çekiciliği de bir anlamda kendisini de getirir. O çabuk kaybolursa o zaman ilişkide çok çabuk bitiyor. O yüzden zaten şu anda ben gençlere bakıyorum mesela çok hızlı bir şekilde zaten şey tüketiyorlar, ilişki tüketiyorlar.”

E1 “*çok fazla bir efor sarf etmiyor doğal olarak da bu aslında çok da değerli bir şey olmuyor bir süre sonra yani bununla konuştum olmadı öbürüne hani olmadı öbürüne biraz kolay vazgeçilebilir.*”

K8 “*O kişi için çok ciddi bir ilişkiye dönüşebileceğini düşünemedim. çünkü bu olmazsa diğeri de var gibi bir tutum söz konusu olabilir. İnsan biraz şımarılabilir, şımardığı için elindekini kıymetini anlamakta güçlük çekebilir.*”

Uygulamaları kullanan kişilerin aldatmaya daha meyilli oldukları görüşü ortaya çıkmıştır. Flört uygulamalarının varlığı kişilerin birden fazla seçeneğin varlığından haberdar ederek algılarında “tercih edilen” kişi olarak görülmelerini kolaylaştırmaktadır.

Katılımcılardan yanıtlar;

K4 “*bence özellikle erkekler konusunda yani sadakatsizlik sorunu çok olur yani ben öyle yani güvenemem mesela bu bana böyle yazıyor ama kesin başkasına da yazıyordur diye düşünürüm ki öyledir eminim. Yani öyle düşünürüm ben direkt*”

K10 “*ama hepsini eksik yazmışlar bilgilerini yani kendilerini bekar gösteriyorlar. Bunlar çok güzel bir hayat yaşıyorlar. Yani birlikte oluyorlar ama ondan sonra birinin kocası birinin karısı çıkıp geliyor.*”

Problemleri çözmede ilişkide çokça seçeneğin var olması o ilişki içerisinde problem çözmek yerine daha tahammülsüz davranabilme durumlarını ortaya çıkarmaktadır.

Katılımcılardan yanıtlar;

K4 “*Problemleri çözmek yerine o zaman yani üstünü kapatıp, arayış yapıyorlardır.*”

K9 “*Beklentilerinin karşılanmadığı anda, yani birkaç maddeyi bile çekemediği anda problemler ortaya çıkabilir yani. Belki de tahammül seviyesi ilişkilerdeki tahammül seviyesi çok daha düşük seyredebilir*”

K9 “*Bana kalırsa değiştir modu'nu*”

K11 *“Yani bence en ufak bir olumsuzlukta acaba ötekine de baksam mıydım? Oluşabilir“*

K13 *“Çözmek için çok aşırı efor sarf edeceklerini düşünmüyorum. Yani. Herkes herkesin dönüp gidebilir diye düşünüyorum.”*

Tartışma ve problem çözme yöntemlerine bakıldığında ise kişilerin birbirleri arasında üstünlük sağlama isteği olabilmektedir. Bununla beraber uygulama aracılığıyla tanışmalarına bağlayarak yaşanabilecek bir olumsuz durumdan kendilerini sorumlu tutmamaları ilişkide manipülatif tutum olarak görülmektedir. Yıldız ve Özarslan’ın da araştırmalarında flört şiddetin ilişkilerde yaygın olduğu ve özellikle erkeklerin “hesap şifresi isteme, izinsiz telefon ve bilgisayarı karıştırma vb.” gibi davranışlar sergilediği görülmektedir (2022).

Katılımcılardan yanıtlar;

K4 *“orada daha rahat oldukları için ustaca bence yani kelimelerini konuşmalarını cümlelerini süsleyerek bir şekilde hemen kendilerini aklayıp savunabilir ler gibi geliyor”*

K10 *“birbirlerine güvensizlikleri başlıyor işte. “Sen benim bu siteden buldun işte sen beni buradan buldun, sen düzgün olsaydın burada işin olmazdın”.*

K10 *“Düzgün olsan ben zaten bu siteden bulamazsın. Senin o sitelerde ne işin vardı ya”*

K11 *“Net birisi baskındır. Olumsuz olarak. Birisi baskındır. Mutlaka birisinin dediği daha etkin olur haklı ya da haksız dediği her zaman olur, öyle baskın demek istiyorum. Tamam haklı ya da haksız kendini daha iyi ifade ediyordur. Diğer tarım farklı olsa bile daha az ifade edebildiği için diye. Bir kere daha baskındır yani? Öyle düşünüyorum ve bu flört uygulamaları yüzünden de olabilir bazen. Olabilir hani?”*

Profiller oluşturulurken kişilerin belirttikleri dışında bir kişi olarak var olması ilişkide hayal kırıklığını arttırabilmektedir. Sahte içeriklerin olması veya kişilerin profillerde yer alan bilgileri abartması sonucu ilişki içerisinde hayal kırıklığı oldukça çok olabilmektedir.

Katılımcılardan yanıtlar;

K7 “İlişkilerinde birbirlerini doğru tanımadıkları için hızlı yakınlaşıyor olsa eğer yavaş yaklaşıyorsa ayrı ama hızı yakınlaşıyor olan birbirlerini tanıyamadıkları için çok beklentisi çok yüksek olduğunda çok üzülebilirler.”

K7 “Genelde internet ortamında üzümlün bağıni sormuyorlar ya da kimse benim bağıim kötü demiyor. Ana aracı da öyle değil etrafa da soru konu komşuya da sorulduğu için sen o söylemesi öbür söylüyor. O yüzden avantajı dezavantajını çok göremediğın bir ilişki çok boyutlu bakamadığım bir ilişkide mutlaka gol yiyorsun”

K8 “birbirlerine karşı beklentileri daha iyi tanışma ve kriter anlamda yüksek olduğu için kendi kafalarında da bir beklenti var. o beklenti yüksek bir tartışma alındı o beklentiyi karşılamadığını da kişinin çok bir şey olabilir sinirlenebilir agresifleşebilir ve o ısrarla kişinin kendini yönetmesi çoğunlukla zordur o yüzden tartışmalar büyüyebilir.”

K11 “kızlar açısından dediğın gibi o vitrindeki görüntüyle gerçekteki görüntüsü özellikle kızlarda aynı olmayabiliyor. Erkek için bu büyük problem. Kullanılan faceapp uygulamalarından. Eğitim durumu iyi olabilir ama yine de cahil de olabilirler.”

K12 “Eğer uzun süre online olarak erişim kurulmuşsa ilk görüldüğü an neler olabilir? Orası biraz riskli gibi geliyor. Gerçekten kokusu, görünüşü uygunsuz olduğu herhangi bir şey daha çok batıyor olabilir.”

K12 “Çünkü kafasındaki profilden tamamen farklı bir gelecek bir insan banka açısından eğer. Herhangi görüşüp yine başta devam ettiyse de ilerleyen zamanlarda yine farklı olumsuzluklar çıkabilir.”

Seçeneklerin varlığı ilişkinin sürekliliği durumunu olumsuz etkilemektedir. Partner havuzunun bol olduğu bir ortamın varlığının bilinmesi, kişilerin var olduğu ilişki içerisinde daima kıyas yaparak uzaklaşmasına yol açabileceği göz önünde bulundurulmaktadır.

Katılımcılardan yanıtlar;

K5 “...bildiği için ben yani ben olsam yine kendimi onların yerine koyuyorum hani belki benden daha iyi seçenek olursa sonuçta 2 tarafta bunu biliyor ve kabul ediyor bu uygulamanın amacı bu zaten hani sürekli bir seçenek olacak

bu uygulamayı kullanmaya devam ediyoruz. Hatta veya seçmeye devam ediyoruz hani çok iyi etkileyeceğini düşünmüyorum.”..

K7 “En güzel olmadığım her yerde hızlı bağlanmam insan seçeneksiz kaldığında kendini seçeneksiz bıraktığında bağımlılığı daha fazla ya ben sensiz olamam demeye başlıyor. Yani benim sen olmasan da başkaları olabilir ha ama bu fazla seçenek yüzünden şu dezavantajlı olabilir ya nasıl olsa benim seçeneğim var yani en ufak bir şeyde üstünü silebilir.”

K9 “çok fazla seçenek sunuyor. Size uygulama ve aslında bu da yani insan doğasına biraz aykırı gibi sanki. Bir obje seçer gibi aslında eş veya partner seçiyorsunuz orada. Bu da benim için bir dezavantaj.”

Birden fazla kişiyle tanışma yapabilme imkanı olması ve sıklıkla flört deneyimi yaşayabilme imkanı sunan uygulamaların kişilerin doyumları üzerinde negatif bir etki sağlayacağı öngörülmektedir. Özellikle cinsel beklentide yüksek olmasıyla beraber doyum beceresinde negatif etki olacağı düşünülmektedir. Araştırmalardan Ertoy’un bulgularıyla benzerlik göstermektedir(2021). Bununla beraber partnerlerini seçimde fiziksel özelliklerin ön plana çıkması düşük ilişki doyumunu olduğunu kanıtlayan araştırmalar mevcuttur (Sáez, Riemer, Brock, Gervais, 2019; akt. Yayıla,2023).

Katılımcılardan yanıtlar;

K.1 “Çok elinin altında sanki pazara çıkmışsın da hani tak tak tak alıyormuşsun gibi o açıdan sanki biraz doyum ilk başta çok doygun gibi gelebilir herhalde diye düşünüyorum yani ilk başta tazyikli gelir herhalde ama sonra tazyiki azalır”

K5 “Onların gördüğüm kadarıyla o zaman doyumların az olduğunu düşünüyorum.”

K 7 “Beklentilerin yüksek olduğu için ne doyum olabilir ne beklediği...”

K 9 “Bence herhangi bir doyuma ulaşabileceklerini düşünmüyorum”

K10 “Doyum duyacaklarını tahmin etmiyorum bir zaman sonra ondan da doyumlu bitiyor. Yani şeyi bitiyor. Ondan sonra farklı fantezilerin farklı şeyler istiyorlar. Evet. Tamam ama göre öyle çünkü ya farklı hazlar istiyorlar. Farklı fanteziler farklı kişiler. Onun için de hiçbir ya evlilikleri, hiçbir şeyi şey sürmez

bunların ilişkileri. Çünkü bir zaman sonra aynı yemeği yemiş gibi ondan da bıkkınlık duyuyor.”

Kişilerin flört ilişkileri için seçtikleri bu yöntem ile ilişkiye başlayabilme tutumları o kişilerin geleneksel erkek kadın rollerinden farklı olduğunu da söylenebilir. Geleneksel yollar dışında çevrimiçi platformlar aracılığıyla ilişki kurma beklentisinde olan bireylerin geleneksel roller dışında olabileceği düşünülmektedir. Bununla beraber katılımcıların kadın erkek rollerinin yerine getirilmesinde flört uygulamaları kullanımından bağımsız olarak kişilerin karakter özelliklerine bağlı olduğu görüşü de savunulmaktadır.

Katılımcılardan yanıtlar;

K4. “insanlar evinde ya da atıyorum erkekse kendi sorumluluklarında ya da kadınsa da yine sorumluluk zayıf olduklarını düşünüyorum zaten eliyle ya da işte yani bir şekilde kendi hayatıyla ilgilenen çoğu insanlar çok oraya zaman ayıramayacak”

K 9 “Yeni jenerasyon. Kadın erkek ayrımını çok daha az hissettiriyor bize. Yani eve bakma konusunda da ya da çocuk bakma konusunda da yani birçok şeyde artık daha ortak bakılıyor her şeye. Yani daha geleneksel kalıplardan çıkarıldığına inanıyorum. Bu uygulamayı kullananların da bu şekilde olabileceğine inanıyorum.”

“Böyle bir uygulamada yani çok fazla seçenek var içeride ikisi de böyle bir yerden geldi. Oradan birbirlerini seçiciler ve daha az kıskançtırlar. Genel Türk İnsanı gibi değil de. Daha açık yani açık derken ilişkiyi başkalarıyla açık anlamda demiyorum da. Daha az kıskançtır.”

Flört uygulamaları kullanımı son dönemlerde belli yaş aralıklarında çok daha normalleştirilmesine rağmen geleneksel yapıya uygun aile modellerinde ebeveynlerin ve yakın çevrenin ayıplayabileceği düşünülmektedir. Bu sebeple tanışma biçimleri saklanabilme durumu ortaya çıkabilmektedir. Mahalle baskısı, çevreden utanma ile saklama tutumu ortaya çıkabilmektedir. Aydoğan’ın araştırma sonucunda sosyal ortam baskının daha çok kadınların maruz kaldığı ve kadın kullanıcıların flört uygulamalarının aktif olduğunu gizleme eğiliminde olduğu görülmektedir(Aydoğan, 2020).

Katılımcılardan yanıtlar;

K.12 “Kendi yani nedense bu bir gizli bir giymiş gibi oluyor. Hani büyüklere “nasıl tanıştınız ?” diye sorulduğunda böyle bir ortamda hani çok fazla uygulamadan tanıştıklarını söylemeye çok yanaşmıyorlar. Hani gizli saklı bir şeymiş gibi düşünüyorlar diye düşünüyorum. Biraz hani bu utanılacak bir şeymiş yaklaştıklarını düşünüyorum. “

K 9 “şu anki Türkiye'nin koşullarını düşünürsek belki tanışma süreçlerini anlatırken bunu kamufler etmek isteyebilirler. Tabii ki uygulama üzerinden tanıştıklarını söylemeden. Belki ekstra bir hikaye yazarak tanıştırma işlemini gerçekleştirebilirler.”

Bireyler oluşturdukları profillerle kendi kimliği dışında sahip olmadıkları özelliklerle sosyal bir çevre edinmeye çalışabilmektedir. İlişkinin ilk başlarında profilinde oluşturdukları özellikleri öne çıkarmaya çalışan bir kişiliğe dönüşerek ilişki içerisinde sahip olmadığı özellikleri ile kendini karşı tarafa kabullendirme çabası içerisinde olabilmektedir. Varlığını kabullendirme davranışı görülebilmektedir.

Katılımcılardan yanıtlar;

K6 “Çevresiyle tanışmadan, onun gerçekten nasıl biri olduğunu tamamıyla öğrenemiyor olabilirsin. Çünkü kendini bir profil yapmış da olabilir. O kişi hani o ekledikleri yazdıkları olmak istediği insan ama aslında olmadığı insan ya da hani surf popüler olan şeyleri de ekleyerek mesela kendine. Aslında olmadığı bir insan profilini yapmış da olabilir.”

K7 “Çok yapay olur diye düşünüyorum. Kendini göstermek istediği gibi gösterir ama asıl gözükmemesini istemediği yanlarını sakladığı için e bunun da gözükmemesi zamanla ortaya çıktığında sahte başlamış ilişki sonunda sıkıntıyla biter diye düşünüyorum.”

“Sanal ilişkilerde insanlar genelde çok sanal davrandıkları için sadece kendi istedikleri yönlerini gösterip istemedikleri yönleri izledikleri için çok ciddi problemler yaşıyorlar. Birbirlerini tanıdıkça sen benim beklediğim gibi değilsin ne dönüyor var bu da 2 tarafı çok yıpratıyor aslında”

K12“ Çünkü kendini bir profil yapmış da olabilir. O kişi hani o ekledikleri yazdıkları olmak istediği insan ama aslında olmadığı insan ya da hani sırf popüler olan şeyleri de ekleyerek mesela kendine.

Aslında olmadığı bir insan profilini yapmış da olabilir”

Uygulamaların kullanımında kişiler ilişkilerinde her an vazgeçebilme potansiyeli olabilmesi ile birbirlerine olan tutumlarında ait olma duygusunun az olabileceği düşünülmektedir. Sahiplenici tutumdan uzak bir rol üstelenebilmektedirler.

Katılımcılardan yanıtlar;

K9 “eğer çok kıskanç biri olsa partnerin o zaman. O uygulamada senin daha önce bulunduğunu bile kıskanır yani. Öncesini bile kıskanabilir. O yüzden belli bir kıskançlık seviyesine aşmış insanlar oradalar zaten”

Dijital medya kullanımının aktifliği flört uygulamaları ile diğer uygulamaları kullanımını da cazip hale getirebilmektedir. Bununla beraber kişilerin ilişkiye başladıktan sonra dijital mecralarda partnerinin bulunmasını risk olarak görebileceği sonucu çıkmaktadır. Literatürdeki bazı araştırmalarda bu bulguları desteklemektedir(Güleç, 2018).

Katılımcılardan yanıtlar;

K6 “O kişi o arayış içinde hani o beklenti içinde uygulamayı kullandığı için daha fazla güven sorunu yaşar. Karşıdaki kişi daha fazla güven sorunu yaşayabilir ve işte. Hani ilişkin bitince tekrar aynı şekilde farklı birini bulacağımı düşünebilir. Bence aplikasyon birbirini bulanla güven sorunu diğer kısma göre daha fazladır.”

“Bir görüşmeye başladığında “hâlâ o app’e birine bakıyor mu?” diye düşünüyor olurum.

Yani benim için de hani belki de benle daha tam bir şeyler yoluna gidecek mi gitmeyecek mi test yani sonuçta bir flört aşaması hani bir birbirini tanıma aşaması bu aşamada hala bu apple kullanıyor mu?””

K4 “Benle bir yola girdikten sonra orada daha bir bağlantısı olmasını istemem şahsen.”

K4 “Evli bak çocukları da var ama hep internette mesela böyle değişik değişik şeyler yüklemiş telefonla eşi aldattı yani çalışmıyor zamanı ya gecesi karısı uyuduktan sonra ya da gündüz mesela orada hep zamanını geçiriyor yani zamanında hep oraya veriyor kendi sorumluluklarını yapamıyor.”

K5 “Mesela bilir, birbirlerinin sosyal medya hesabından sil diyebilirler belki o uygulamanın da hatta daha önce geçmişte işte kimle konuştuklarını falan merak edebilirler.”

5.2 Sonuç

Araştırma kapsamında evli bireylerle yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular incelendiğinde romantik ilişkilerde güven ve sadakat kavramının öncelik sunulduğu görülmektedir.

Evli bireylerin flört uygulamalarına ve uygulama aracılığıyla tanışmış çiftlerin ilişkilerine yönelik tutumları incelendiğinde flört uygulamalarında yer alan profillilerin sahte içeriklerin yer almasıyla beraber güvenlik tehdidi oluşturması katılımcıların uygulamayı güvenilmez bulduğu sonucunu çıkarmıştır. Kişiler bu platformlar aracılığıyla ilişkiye başlasalar bile birden fazla problem karşı karşıya gelebilecekleri düşünülmektedir. İlişkide problem oluşturan etmenlerin başında seçeneklerin varlığı olması görülmektedir. Beraberinde birden fazla partner adayının varlığını bilen kişilerin ilişkilerinde tahammülsüz, problem çözme becerisinden uzak, ilişkiyi ve ilişkide olduğu bireyleri sahiplenici tutumdan uzak tutumlar gösterdiklerini belirtmişlerdir. İlişki içerisinde kişilerin karakter özelliklerinin burada önemli bir etken olduğu düşünülse de flört uygulamalarının işleyişindeki algoritmalar ile kişilerin “çok fazla seçeneğim var” tuzağına düşmemeleri olanaksızdır.

Hızı tüketimin olduğu dünyamızda ilişkilerinde hızlı başlangıçlarla başlaması hızlı bitişleri getirmektedir. Flört uygulamalarında kişiler kendilerini sergilemek istedikleri profilleri oluştururken, eşleştikleri bireylerde arzu ettikleri özellik görme eğilimi yüksektir. Bununla beraber görülmektedir ki ilişkide beklentilerin karşılanmaması durumunda oldukça fazla hayal kırıklığı görülebileme durumu ortaya çıkacaktır. İdeal ettikleri partnerlerin profillerinde yer alan özellikleri bir bakıma tüketici konumunda yer edinerek faydalanma isteğinde bulunacaklardır.

Flört uygulamalarının güvenilir bulunmama sebeplerinin başında sahte içeriklerin kolayca sunulabilmesi olarak görülmektedir. Kişiler sunmak istedikleri veya olmak istedikleri kimlikleri rahatça ifşa edebilmektedirler. Flört uygulamalarının bu profilleri güvenlik sisteminden geçirildiğine dair beyanlarda bulunsalar da onlarca fazla sahte içeriğin olduğuna dair eleştiriler yer almaktadır. Kişilerin mesleklerini, hobilerini veya kişilik özelliklerini doğrulama imkanının çok güç olması sahte içerikle dolu profillerin yer almasını kolaylaştırmaktadır.

Flört uygulamalarında daha önce karşılaşma imkanının düşük olacağı profillerle hızlıca iletişime geçilmesi beklentisine uygun partner adayı ilişkide hızlı ilerlemenin yolu olacağı düşünülmektedir. Burada profillerde kişilerin dürüstçe yazdığı varsayılarak ilişkinin başlamasında büyük bir avantaj olarak görülmektedir.

Flört uygulamalarının mobil cihazlarla yer ve zaman fark etmeden ulaşılabilir olması ilişkilere başlamada avantaj sağlarken, ilişki başladıktan sonra tehdit altında bırakan diğer bir unsur olarak görülmektedir.

Sosyalleşme alanlarının dijital mekanlara kaydırılmasıyla bu tür mecrada flörtleşmenin normal karşılanması ile ilişkilerin sosyal çevreye duyurulması üstü kapalı olarak sunulabildiği görüşü ortaya çıkmıştır. Katılımcıların çevrelerinden edindikleri deneyimlere göre uygulama kullanan bireylerin ilişkilerini ailelerine ilan etme evresinde tanışma biçimlerini gizledikleri görülmektedir. Araştırmamızda katılımcıların da kadın ağırlıklı olması ile ortaya çıkan bulgular benzer sonuçları göstermektedir. Kadınların toplum içinde kendilerini tehdit altında hissetmeleri flört uygulamalarını kullanımında da benzer sonuçları çıkarmıştır. Sosyal çevrelerinde toplumsal ahlak normlarında sadece kadının ayıplandığı aşikârdır.

Flört uygulamalarının partner havuzundan rastgele seçimlerle o günlük moduna uygun partnerle eşleşme ihtimali kullanıcıların güvenlik tehdidi altında olmasını doğurabildiği düşünülmektedir. Referans gösterilmeden, ortak bir çevre olmadan toplumsal rollerden kaçışın bir yolu olmasıyla beraber kişilerin en ufak bir olumsuzlukla beraber ilişkiden hızlıca uzaklaşabileceği görüşü hakimdir.

Romantik ilişkilerin başlamasında flört uygulamaları kişilerin beklentine uygun partner bulmada bir avantaj olarak görülürken ilişkinin sürekliliğinde ve doyum alma beceresinde olumsuz bir etken olduğu görülmektedir. Cinsel beklentilerin yoğun olduğu fakat birden fazla deneyim yaşama imkanı sunmasıyla doyumdan uzak bir

yaklaşım olabileceği sonucu ortaya çıkmıştır. Flört uygulamalarında kullanıcıların birden çok deneyim sağlama imkanı olmasıyla beraber cinsel ilişkide tatmin duygularının azalacağı görüşü ortaya çıkmıştır. Cinsel beklentilerin oldukça fazla olmasıyla beraber kişilerin fantezilerini gerçekleştirebileceği partnerleri bulma olasılıkları fazladır. Bununla beraber uzun süreli ilişki deneyiminin az oranda olacağı düşünülmüş ilişkilere partnerlerin sıklıkla değişmesine sebep verecektir. Bu da cinsel tatminsizliği doğuracağı düşünülmektedir.

Flört uygulamaları ile tanışan çiftlerin ilişkilerinde yaşadıkları problemlerden partnerlerin güvensizlik duygusu üzerine durulmuştur. Katılımcılar İlişki başladıktan sonra uygulamaların silinmesi, dijital medya kullanımının azaltılması gibi partnerlerin istekleri olabileceğini belirttiler.

Flört uygulamalarının işlevselliğinde, bireylerin toplumsal baskıdan kaçmaya yönelik tutumlarının kolaylaştıracağı sonucu çıkmıştır. Burada cinsiyetlerin yönelimiyle ilgili herhangi bir bulgu elde edilmemiştir. Yapılan literatür araştırmalarında kişilerin flört uygulamalarını tercih etme sebepleri arasında cinsel yönelimlerine uygun partner bulmada erişim kolaylığı olduğu görülmektedir. Bununla beraber çalışmamızda buna dair herhangi bir bulgu edinilmemiştir.

5.3 Öneriler

Araştırma İstanbul'da yaşayan evli bireyler üzerinde yapılmıştır. Araştırma örneklemini daha geniş tutularak yapılabilir. Bununla beraber flört uygulaması ile evlenmiş bireylerin, bu yöntem dışında evlenmiş bireylerin ilişkilerine yönelik tutumları araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Aktürk, A. (2022). *Yetişkinlerde Çevrimiçi Arkadaşlık Uygulaması Kullanımını Etkileyen Psikolojik Faktörler* (Yüksek Lisans Tezi). Beykoz Üniversitesi, Lisansüstü Programlar Enstitüsü, İstanbul.
- Albright, J. M. (2007). How do I Love Thee and Thee and Thee: Self-presentation, Deception, and Multiple Relationships Online. *Online Matchmaking*, 81–93. https://doi.org/10.1057/9780230206182_7
- Albury, K., Burgess, J., Light, B., Race, K., & Wilken, R. (2017). *Data cultures of mobile dating and hook-up apps: Emerging issues for critical social science research*. *Big Data Society*, 4(2), 205395171772095. <https://doi.org/10.1177/2053951717720950>
- Atak H., & Taştan N. (2012). Romantik İlişkiler ve Aşk. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar* Aralık 4 (4), 520-546.
- Aydemir, M. (2024). *Yeni medya bağımlılığı ve sanal kimlik inşa süreçleri: Üniversite öğrencileri üzerine bir analiz*. *Millî Eğitim*, 53(243), 1289-1328. DOI: 10.37669/milliegitim.1251535
- Aydoğan, B. (2020). *Konum Temelli Çevrimiçi Tanışma Uygulamalarını Kadınların Flört Deneyimleri Açısından Düşünmek: Tinder ve Happn*, *Moment Dergi*, 7(2), 287- 313.
- Aylıkçı, Ç. (2018). *Evli Bireylerin Problemlı İnternet Kullanımı ile Evlilik Doyumu Arasındaki İlişki*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul.
- Bryant, K., & Sheldon, P. (2017). *Cyber dating in the age of mobile apps: Understanding motives, attitudes, and characteristics of users*. *American Communication Journal*, 19(2), 1-15.
- Bulunmaz, B. (2014). *Yeni Medya Eski Medyaya Karşı: Savaşı Kim Kazandı Ya Da Kim Kazanacak?*. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 22-29.

- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Demirel, F., Karadeniz, Ş., & Çakmak, E. K. (2015). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi 2024
- Can, F. ve Hovardaoğlu, S. (2015). *Romantik İlişkilerde Sosyal Ağ Etkileri*. *Nesne*, 3 (5), 43-65.
- Candemir Karaburç, G. (2017). *Evli Bireylerin Problemlili İnternet Kullanımı, Evlilik Uyumu, Eş Tükenmişliği ve Temel Psikolojik İhtiyaçlarının Karşılama Düzeylerinin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Cankurtaran Ş., Topkaya N. & Şahin E. (2023). Evli Bireylerde Bilinçli Farkındalık ile Evlilik Doyumu Arasındaki İlişkide Evlilik Çatışmasının Aracı Rolü. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(3), 752-765.
- Carpenter, C. J., McEwan, B. (2016). "The players of micro-dating: Individual and gender differences in goal orientations toward micro-dating apps", *First Monday*, 21(5). <https://doi.org/10.5210/fm.v21i5.6187>
- Curry.D. (2024). *Dating App Revenue and Usage Statistics (2024)*. <https://www.businessofapps.com/data/dating-app-market/> adresinden alındı
- Cüceloğlu, Doğan. (2017). *Evlenmeden Önce*, İstanbul
- Çalışır, G. (2015). Kişilerarası İletişimde Kullanılan Bir Araç Olarak Sosyal Medya: *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma*. *Humanities Sciences*, 10(3), 115-144. <https://doi.org/10.12739/NWSA.2015.10.3.4C0197>
- Çelebi, Zeynep. 2023. "Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Bağlanma Stilleri, Siber Flört İstismarı, İlişki Öz Yeterlik İnancı Ve Bilişsel Duygu Düzenleme Becerisi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Gedik Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Çelik, C. K. (2006). *Eğitim Yöneticilerinin Mesleki Tükenmişlikleri ile Evlilik Doyumları Arasındaki İlişki* (Yüksek Lisans Tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.

- Çimen, Latife, (2003), *Türk Ailesinde Karar Mekanizmaları ve Kadının Rolü, Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sakarya
- Çörekçioğlu, T. M. (2023). *Çevrimiçi Flört Uygulamalarını Kullanan Kişilerin Depresyon ve Anksiyete Düzeylerinin, Benlik Saygılarının ve Sosyal Görünüş Kaygılarının Uygulamaları Kullanmayan Kişilerle Karşılaştırılması* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Kent Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Dede, S. (2020). *Evli Bireylerde Çatışma Çözme Becerileri, Evlilik Doyumu ve Cinsel Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Erbek, E., Beştepe, E., Akar, H., Eradamlar, N., ve Alpkan, R. L. (2005). Evlilik Uyumunu. *Düşünen Adam*, 18 (1), 39-47.
- Ertoyl, F. (2021) *Belirsizlikle ilişkilene: Arkadaşlık uygulamalarında partner seçimi, motivasyonlar ve şiddet* (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı, Ankara.
- Geray, Haluk (2003). *İletişim ve Teknoloji Uluslararası Birikim Düzeninde Yeni Medya Politikaları*. Ankara: Ütopya.
- Goffman, E. (2014). *Günlük Yaşamda Benliğin Sunumu* (B. Cezar, Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.
- Güçdemir, Y., (2012). *Sanal Ortamda İletişim*. İstanbul: Derin Yayınları.
- Güleç, V. (2018). Aile İlişkilerinin Sosyal Medya ile Birlikte Çöküşü. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 2(2), 105,120.
- Gültekin, D. T., & Parlar, H. (2019). Evlenme Biçimi ve Evlenme Süresi Bağlamında Evlilik Öncesi Sürecin Kadınlardaki Evlilik Doyumuna Etkisi. *Akademik Platform Eğitim ve Değişim Dergisi*, 2(1), 38-56.
- Güneş, H. D. (2023). *Yeni Medya, Toplum ve Kamusal Alan*. Yeni Medya(14), 377-382.

Günyol,A.(2024,Haziran 30). Teknoloji. <https://www.aa.com.tr/tr/bilim-teknoji/dunya-nufusunun-yuzde-62si-sosyal-medya-kullaniyor/3261985#> adresinden erişildi.

Hortacsu, N. (1999). The First Year of Family-and Couple-initiated Marriages of a Turkish Sample: A Longitudinal Investigation. *International Journal of Psychology*, 34(1), 29-41.

İletişim Başkanlığı. Sosyal Medya Kullanım Kılavuzu. <https://www.iletisim.gov.tr/uploads/docs/SosyalMedyaKullanimKilavuzu.pdf> adresinden alındı

Karaboğa, F. (2008). *Evlenme Geleneğinin Değişen Karakteri Üzerine Bir İnceleme/ Sanal Ortam ve Evlenme* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kıncal,R.Y. (2013).*Bilimsel Araştırma Yöntemleri*.Ankara:Nobel

Kırık, A. M. (2017). Yeni Medya Aracılığıyla Değişen İletişim Süreci: Sosyal Paylaşım Ağlarında Gençlerin Konumu. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 5(1), 230-261.<https://doi.org/10.19145/gumuscomm.300815>

Koca, S., & Öcal, D. (2024). *Sosyal Medya Ekseninde Kişilerarası İletişim ve Benlik Sunumu*.*Communicata*(27),1-14.
<https://doi.org/10.32952/communicata.1441454>

Külahlı, N. (2021). The Effects Of Epics On Intercultural Awareness Of Second Language Learners At School Of Foreign Languages. *International Journal Of Current Approaches in Language, Education And Social Sciences*, 3(2), 265-299.

Külahlı, Z. (2021). *Mobil Flört Uygulaması Kullanan ve Kullanmayan Yetişkinlerin Öz Saygı, Dürtüsellik ve İstismara Maruz Kalma Düzeylerinin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Özgüven, İbrahim Ethem. (2020). *Evlilik ve Aile Terapisi*.İstanbul

- Pala, S., & Kazaz, M. (2023). İnternet İletişiminin Bir Yansıması Olarak Ortaya Çıkan Evlilik Siteleri ve Evlilik Sitesi Kullanıcıları Üzerine Bir Araştırma. *Türkiye Medya Akademisi Dergisi*, 3(5), 420–443.
- Potarca, G. (2020). The Demography of Swiping Right. An Overview Of Couples Who Met Through Dating Apps in Switzerland. *Plos One* 15 (12).
- Sahib, H. (2020). *Swiping Right: An Investigation Of Online Dating Application Motivations And Behavior* (Yüksek Lisans Tezi). Kadir Has Üniversitesi, İstanbul.
- Sakin, E. (2016). *Türkiye’de Çevrimiçi Arkadaşlık Servisi Siteleri Kullanıcılarında Benlik Sunumu* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul
- Saraç, A., Hamamcı, Z., & Güçray, S. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişki Doyumunu Yordaması. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 5(43), 69-81.
- Sav, H. (2018). *Sosyal Medya Evliliklerinin Nedenleri Sonuçları ve Dini Boyutu*. [Yüksek Lisans Tezi]. Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şahin, M. (2023). Yeni Medyanın Eğitimde Ortaya Çıkardığı Dönüşüm ve Eğitim Hedefleri Doğrultusunda Yeni Medyanın Kullanımın İmkânı Üzerine Bir Değerlendirme. *Yeni Medya*(14), 364-365.
- Şenol, Z.H. (2023). *Tüketim Toplumunda Akışkan İlişkiler: Mobil Flört Uygulama Kullanımları* (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara.
- Tanrıöver, U. H., & Sunam, A. (2017). Türkiye’deki Çevrimiçi Evlilik Siteleri: Medyanın Benlik Sunumuna Etkisinin Toplumsal Cinsiyet Odaklı Bir Analizi. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi* (26), 9-38.
- Tapan, A. (2019). Postmodern Romantik İlişkiler ve Reklam: Tinder Örneği. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*(31), 32-59.
<https://doi.org/10.31123/akil.533225>
- Tarhan, N. 2012. *Evlilik Psikolojisi Öncesi ve Sonrası ile Evlilik*. (12. Basım). İstanbul.

TUİK. (2022, Nisan 1). *Türkiye Aile Yapısı Araştırması, 2021*. Eylül 2024 tarihinde <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Turkiye-Aile-Yapisi-Arastirmasi-2021-45813> adresinden erişim sağlandı

TUİK. (2024, Ağustos 27). *Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması 2024*. Eylül 2024 tarihinde [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2024-53492](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2024-53492) adresinden alındı

Tuncez, M. (2016). *Plurality of Online Intimate Partners And Its Impact on Exclusivity of Cyber-Love* (Yüksek Lisans Tezi). İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Üçgül, Ş. (2019). *Evlilik Beklentisinin ve Evlenme Türlerinin Evlilik Hoşnutsuzluğuna Etkisi Konya Örneği* (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Yayla, B., & İşözen, H. (2022). Mobil Flört Uygulamaları Bağlamında Yakın İlişkiler. *Journal of Social Research and Behavioral Sciences* 8(16), 791-802.

Yayla,B.(2023). *Mobil Flört Uygulamalarının Romantik İlişkilerde Bağlılık, İlişki Doyumu Ve Psikolojik İyi Oluş İle İlişkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Yıldız, F., & Özarslan, Z. (2022). Kadınların Deneyimlerinden Dijital Flört Şiddetine Bakmak. *Etkileşim*(9), 72-101. <https://doi.org/10.32739/etkilesim.2022.5.9.156>

Yılmazçoban, A.M. (2008) *Flört ve Görücü Usulü Evliliklerde Psiko-Sosyal Özelliklerin Etkisi -Demirci Örneği-* (Doktora Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.